

PERHO HONKAHUHTA, TUULI- JA AURINKOVOIMAPUISTON OSYLEISKAAVA

EHDOTUSVAIHEEN LAUSUNNOT, MUISTUTUKSET JA VASTINEET

Osayleiskaavan muutosehdotus oli yleisesti nähtävillä 18.12.2025 – 30.1.2026 ehdotusvaiheen kuulemista varten (AKL 65 § ja MRA 19 §). Ohessa ovat koottuna kaavan muutosehdotuksesta saatujen lausuntojen keskeinen sisältö sekä lausuntoihin laaditut vastineet.

Tästä yhteenvedosta on tietosuojasyistä poistettu yksityishenkilöiden nimet ja muuta yksityiselämää koskevat tiedot.

13 kpl lausuntoja

1 muistutus

Sisällysluettelo

Lausunnot.....	2
1. Halsuan kunta	2
2. Kyyjärven kunta.....	2
3. K.H. Renlundin museo.....	2
4. Etelä-Pohjanmaan liitto.....	5
5. Fingrid Oyj	9
6. Keski-Pohjanmaan liitto	10
7. Keski-Suomen Liitto.....	12
8. Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue SOITE.....	12
9. Perhon kunta / ympäristö- ja tekninen lautakunta.....	13
10. Lupa- ja valvontavirasto LVV.....	13
11. Pohjanmaan elinvoimakeskuksen liikenneosasto.....	24
12. Luonnonvarakeskus (Luke).....	25
13. Metsähallitus.....	30
Muistutukset	36
1. Mielipide, kuntalaisia Peltokankaan kylästä sekä vähän kauempaakin.....	36

Lausunnot

1. Halsuan kunta

Lausunnon mukaan hankkeen osalta on tehty hyvin paljon erilaisia selvityksiä, joiden perusteella osayleiskaavan kaava-aineisto antaa riittävän ja kattavan kuvan kaavoituksen perusteista. Laaditut selvitykset tietoaineistoinen ja maastossa tehtyjen havaintojen perusteella ovat riittäviä.

Muun muassa metsäpeurojen osalta on tehty monia maastonselvityksiä ja käytetty hyväksi Luonnonvarakeskuksen antamia tietoja siinä laajuudessa kuin se on ollut mahdollista. Niiden perusteella hankealue ei kuulu metsäpeuran kesäisiin esiintymisalueisiin ja lisäksi hankealueelta on pitkä matka seurantatietojen mukaisille lähimmille vasomisalueille.

Vastine:

Merkitään tiedoksi, että Halsuan kunta katsoo selvitykset riittäviksi ja kaava-aineiston antavan kattavan kuvan kaavoituksen perusteista.

2. Kyyjärven kunta

Lausunnon mukaan Kyyjärven kunnanhallituksella ei ole erityistä lausuttavaa Perhon kunnan Honkahuhdan tuuli- ja aurinkovoimapuiston osayleiskaavan ehdotusaineistosta.

Vastine:

Merkitään tiedoksi.

3. K.H. Renlundin museo

Perhon kunta on pyytänyt K.H.Renlundin museolta lausuntoa koskien Perhon Honkahuhdan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen osayleiskaavan ehdotusaineistoa. K.H.Renlundin museo toimii Keski-Pohjanmaan alueellisena vastuumuseona arkeologisen kulttuuriperinnön ja rakennetun kulttuuriympäristön ja -maiseman asian-tuntijaviranomaisena (Museolaki 7§), ja toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Pohjan Voiman omistama Perhon tuuli Oy suunnittelee viiden, maksimissaan 290 metrin korkuisen tuulivoimalan hanketta ja 36.5 hehtaarin aurinkovoimaloille varattua aluetta Perhon Honkanevalle. Alue sijaitsee kunnan luoteisosassa, lähellä Vimpelin ja Vetelin rajaa, noin 15 kilometriä Perhon keskustajamasta luoteeseen. Yleiskaavoituksen tarkoituksena on mahdollistaa tuulivoima- ja aurinkovoimapuiston toteuttaminen. Alueelle laaditaan oikeusvaikutteinen osayleiskaava siten, että sitä voidaan käyttää suoraan tuulivoimaloiden rakentamisluvan myöntämisen perusteena alueidenkäyttölain 77a §:n ja rakentamislain 52 §:n mukaan. Hankealueella on voimassa Keski-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavat 1–5.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Suunnittelualueelle ja kartoittamattomille osille sähkönsiirtoreiteistä on tehty arkeologinen inventointi vuonna 2023 Keski-Pohjanmaan Arkeologiapalvelun toimesta. Inventointi on tehty ja raportoitu Suomen arkeologisten kenttätöiden laatuohjeiden mukaisesti ja museo on lisännyt inventoinnin tiedot muinaisjäännösrekisteriin (www.kyppi.fi) raportin mukaisesti.

Suunnittelualueelta tunnetaan tällä hetkellä kahdeksan muinaismuistolain 295/1963 rauhoittamaa kiinteää muinaisjäännöstä, kaikki tervahautoja. Kaavassa arkeologinen kulttuuriperintö on huomioitu kokonaisuudessaan hyvin. Kaavaselostuksen luvussa 8.2.3 on mainittu, että kaava-alueella esiintyvät toimenpiteet eivät aiheuta toteutuessaan vaikutuksia arkeologisiin kohteisiin. Kohteita ei sijaitse muuttuvan maankäytön läheisyydessä. Kohteiden säilyminen varmistetaan merkkamalla ne tarvittaessa maastoon nauhoilla ja informoimalla niistä alueen työntekijöitä.

Arkeologinen kulttuuriperintö on huomioitu kaavaehdotuksessa asianmukaisesti ja riittävin kaavamerkinnoin ja -määräyksin, eikä museolla ole tähän lisättävää tai huomautettavaa.

Haluamme kuitenkin muistuttaa, että arkeologisesta inventoinnista huolimatta suunnittelualueelta saattaa edelleen löytyä ennestään tuntematonta arkeologista kulttuuriperintöä, esim. rakenteita tai löytöjä, jotka eivät näy maan pinnalle, esim. soista. Siksi ehdotamme kaavaselostukseen seuraavaa lisäystä: Jos maata kaivettaessa tai muuta tehtäessä tavataan kiinteä muinaisjäännös, jota aikaisemmin ei ole tunnettu, on muinaismuistolain 14§:n mukaan työ muinaisjäännöksen kohdalta heti keskeytettävä ja asiasta ilmoitettava viipymättä alueelliselle vastuumuseolle (K.H.Renlundin museo).

Jos alueen muuttuvan maankäytön suunnitteluun tulee muutoksia, on suunnitelmista oltava hyvissä ajoin yhteydessä alueelliseen vastuumuseoon ja pyytää lausuntoa mahdollisesta inventoinnin täydennystarpeesta.

Vastine:

Lausunnon mukaan arkeologinen kulttuuriperintö on huomioitu kaavaehdotuksessa asianmukaisesti. Lausunnossa esitetään kuitenkin huoli rakennustöiden aikana mahdollisesti havaittavista muinaisjäännöksistä, ja esitetään lisäyksiä kaavaselostukseen.

Kaavaselostuksen kohtaan 8.2.3 lisätään tiedoksi lausunnossa ehdotetut lauseet: ”Jos maata kaivettaessa tai muuta tehtäessä tavataan kiinteä muinaisjäännös, jota aikaisemmin ei ole tunnettu, on muinaismuistolain 14§:n mukaan työ muinaisjäännöksen kohdalta heti keskeytettävä ja asiasta ilmoitettava viipymättä alueelliselle vastuumuseolle (K.H.Renlundin museo).”, ja että ”Jos alueen muuttuvan maankäytön suunnitteluun tulee muutoksia, on suunnitelmista oltava hyvissä ajoin yhteydessä alueelliseen vastuumuseoon ja pyytää lausuntoa mahdollisesta inventoinnin täydennystarpeesta.” Lauseet ohjeistavat noudattamaan lakia, jota tulee joka tapauksessa noudattaa. Niiden lisääminen kaavaselostukseen ei edellytä yleiskaavaehdotuksen asettamista uudelleen nähtäville.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja –maisema

Keski-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavojen yhdistelmässä suunnittelualueelle ja sen läheisyyteen on osoitettu muun muassa seuraavia aluevarauksia: turvetuotantoalue, tuulivoimaloiden alue, luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä suoalue, tärkeä tai vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue, pääjohto tai -linja, moottorikelkkailun runkoreitin yhteystarve. Suunnittelualan läheisyyteen on osoitettu lisäksi maakunnallisesti tai seudullisesti arvokas maisema-alue, muinaismuistokohde, kevyenliikenteen yhteystarve, pääjohto tai -linja, maa-ainesten ottoalue tai ottoon soveltuva alue, arvokas harjualue, kylä sekä virkistys- ja matkailukohde. Todettakoon, että voimassa olevassa maakuntakaavassa suunnittelualue sijoittuu tuulivoimatuotannon alueelle vain osittain.

Keski-Pohjanmaan maakuntaan ollaan valmistelemaan 6. vaihemaakuntakaavaa, jonka yhtenä teemana on tuulivoimarakentaminen. Suunnittelualueella ei ole voimassa olevaa yleiskaavaa, mutta alueen läheisyydessä on useita voimassa olevia yleiskaavoitettuja alueita, kuten Löytönevan (Veteli), Alajoen, Limakon, Kanniston ja Peuralinnan tuulivoimaosayleiskaavat. Lisäksi suunnittelualan läheisyydessä on Oksakosken osayleiskaava (Perho), Sääksjärven rantaosayleiskaava (Vimpeli) sekä Perhon keskusta osayleiskaava.

Suunnittelualueella ei ole voimassa asemakaavoja.

Osayleiskaavan selostusosan luvusta 3.4. on selvitetty suunnittelualueelle ja sen eri vaikutusalueille sijoittuvat valtakunnallisesti, maakunnallisesti ja paikallisesti arvokkaat maisema-alueet ja rakennetun kulttuuriympäristön kohteet. Hankkeen vaikutusten arviointi edellä mainituille alueille on selvitetty kaavaselostuksen luvussa 8.2.2. Luvusta ilmenee, että vaikutusten arviointia on päivitetty laajasti, sillä arvioinnin lähtökohdat ovat muuttuneet YVA-selostuksen jälkeen. Vaikutusten arvioinnin lähtökohdat ovat muuttuneet voimalasijoittelun, voimaloiden määrän, ja voimalakorkeuden selkeiden muutosten, arviointiselostuksen laajan päivityksen ja Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 voimaantulon myötä.

Myös yhteisvaikutusten arvioinnin lähtökohdat ovat muuttuneet selkeästi lähivaikutusalueen osalta ja tämän takia havainnekuvat ja näkyvyysanalyysit on päivitetty vastaamaan muuttunutta suunnittelutilannetta. Toisin kuin kaavaluonnoksessa, kaavaehdotuksessa maisemavaikutusten arvioinnissa on käytetty ympäristöministeriön vuonna 2024 päivittämää opasta tuulivoimaloiden maisemavaikutusarviointiin.

Honkahuhdan suunnittelualan pinta-ala on pienentynyt ehdotusvaiheessa. Kaavaehdotuksessa tuulivoimaloiden määräksi on esitetty 5 ja niiden kokonaiskorkeus on 290 metriä. Aurinkovoimaloille on varattu 36,5 hehtaaria.

Tuulivoimaloiden todetaan sijoittuvan maisemaan tiiviimpänä ryhmänä ja siten näkymäläajuuden todetaan pienentyvän etenkin Peltokankaan kylässä, joka sijoittuu 0–2 km:n etäisyydelle voimaloista. Maakunnallisesti merkittävään Haukan pihapiiriin vaikutusten arvioidaan olevan suuria tai kohtalaisia.

Vaikutusten arvioinnissa todetaan, että välivaikutusalueelle (8–20 km) voimat näkyvät hillitysti kulttuurimaisen kannalta herkkiin alueisiin, joita ovat Perhonjoen viljelymaisemat, Hangasneva – Säästöpiirinnevan avosuot sekä Sääksjärven, Ylikylän, Pulkkisen kylämaisemat. Kaukovaikutusalueella tuulivoimaloiden näkyvyyttä arvioidaan muodostuvan Halsuanjärven pohjoisosiin, tietyissä olosuhteissa Vetelinjokilaakson rinteille, joka on valtakunnallisesti arvokas maisema-alue

Vaikutuksista valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön (RKY) kaavaselostuksessa todetaan, että vähäisiä vaikutuksia muodostuu Perhon kirkkoon sekä Halsuan kirkonseutuun ja kirkkotiehen. Vaikutusten arvioinnissa todetaan, että näkyvyys on mahdollista, mutta sitä ei voida varmistaa.

Honkahuhdan kaavaselostuksessa todetaan yhteisvaikutuksista, että selkein maisemakuullinen muutos kohdistuisi Perhon, Halsuan ja Alajärven kulttuurimaisemissa ja järvillä. Museon näkemyksen mukaan yhteisvaikutusten arvioinnin osalta haasteet ovat siinä, että alueella ja sen lähiympäristössä on tuotannossa ja vireillä 19 muuta tuulivoimahankkeita, jotka ovat eri suunnitteluvaiheissa. Keski-Pohjanmaan vaihemaakuntakaava, jossa oli tarkoitus päivittää tuulivoimalle suunnattuja alueita, on viivästynyt. Todettakoon, että Honkahuhdan suunnittelualaue ei sijoitu voimassa olevan maakuntakaavan tuulivoimatuotantoon osoitetulle alueelle.

Rakennettuun kulttuuriympäristöön ja -maisemaan kohdistuvien vaikutusten osalta yksittäisenä hankkeena tarkasteltuna Honkahuhdan tuuli- ja aurinkovoimahanke olisi museon näkemykseen mukaan toteuttavissa.

Kaavan hyväksymistä koskevat päätökset liitteineen pyydetään toimittamaan K.H. Renlundin museoon osoitteeseen: museo.lausunnot@kokkola.fi

Vastine:

Museon näkemyksen mukaan yhteisvaikutusten arvioinnin osalta haasteet ovat siinä, että alueella ja sen lähiympäristössä on tuotannossa ja vireillä 19 muuta tuulivoimahanketta, jotka ovat eri suunnitteluvaiheissa. Lausunnon mukaan rakennettuun kulttuuriympäristöön ja -maisemaan kohdistuvien vaikutusten osalta yksittäisenä hankkeena tarkasteltuna Honkahuhdan tuuli- ja aurinkovoimahanke olisi museon näkemykseen mukaan toteuttavissa. Yhteisvaikutusten tarkastelussa on huomioitava, että merkittävimmät maisemavaikutukset syntyvät yksittäisistä tuulivoima-alueista, jotka sijaitsevat lähellä valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita tai muita suuren herkkyyden kohteita, Honkahuhdasta katsottuna lähin valtakunnallisesti arvokas maisema-alue sijoittuu kaukovaikutusalueelle, n. 25 km etäisyydelle.

4. Etelä-Pohjanmaan liitto

Honkahuhdan tuuli- ja aurinkovoimapuiston yleiskaava-alue sijoittuu Perhon kunnan luoteisosaan lähellä Vimpelin ja Vetelin rajaa, noin 15 kilometriä Perhon keskustaajamasta luoteeseen. Alueen etäisyys Vimpelin kirkonkylälle ja Lappajärveen on noin 17 km, Vetelin kirkonkylälle noin 26 km ja Halsuan kirkonkylälle noin 19 km.

Yleiskaavaehdotuksessa suunnitellaan viiden maksimissaan 290 metrin korkuisen tuulivoimalan ja 36,5 hehtaarin laajuisen aurinkovoima-alueen rakentamista.

Etelä-Pohjanmaan liitto on antanut aiemmin lausuntonsa osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta ja valmisteluaineistosta, sekä hankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta ja -selostuksesta.

Lausuntonaan Etelä-Pohjanmaan liitto toteaa:**Maakuntakaava**

Kaavaselostuksessa tuodaan esiin Etelä-Pohjanmaan ajantasainen maakuntakaavati-lanne sekä osayleiskaava-alueen läheisyyteen sijoittuvat maakuntakaavan merkinnät. Li-säksi kappaleessa 8.4 arvioidaan hankkeen vaikutuksia Etelä-Pohjanmaan maakuntakaav-an toteutumiseen. Honkahuhdan hankkeen ylimaakunnalliset vaikutukset ovat pienenty-neet yleiskaavan luonnosvaiheen jälkeen tehtyjen muutosten johdosta.

Perhon kunnan alueella suunnittelussa oleva Honkahuhdan alue sekä kaavoiltaan jo hy-väksiä Perhon Ahvenlammen ja Kokkonevan sekä Vetelin Löytönevan tuulivoima-alueet yhdessä muodostavat seudullisesti merkittävän tuulivoima-alueiden keskittymän. Kyseiset tuulivoima-alueet sijaitsevat noin 3–7 km etäisyydellä Honkahuhdan alueesta ja niiden yh-teenlaskettu voimalamäärä on kaavojen mukaan noin 50 voimalaa. Vain osa keskittymästä sijoittuu Keski-Pohjanmaan maakuntakaavassa osoitetulle tuulivoimaloiden alueelle. Etelä-Pohjanmaan liitto katsoo, että merkittävä tuulivoimakeskittymä asettaa paineita yhteisvai-kutusten arvioinnille alueella, jossa vaikutukset ulottuvat myös naapurimaakuntiin.

Kaavaselostuksen kappaleessa 8.4 arvioidaan Honkahuhdan hankkeen suhdetta Keski-Pohjanmaan maakuntakaavaan. Honkahuhdan voimalamäärä alittaa Keski-Pohjanmaan maakuntakaavan seudullisen tuulivoima-alueen rajan. Arviointi ei kuitenkaan sisällä Hon-kahuhdan sekä jo kaavoitukseltaan valmiiden Ahvenlammen, Kokkonevan ja Löytönevan tuulivoima-alueiden muodostaman kokonaisuuden arviointia suhteessa voimassa olevaan maakuntakaavaan. Liitto katsoo, että Honkahuhdan suunnittelussa tulee huomioida jo aiemmin hyväksytyt kaavat ja hankkeen maakuntakaavan mukaisuus yhteisvaikutukset huomioiden.

Vastine - maakuntakaava

Honkahuhdan tuulivoimayleiskaavan yhteydessä on tarkasteltu maisemaan ja kulttuuriympäristöön kohdistuvat yhteisvaikutukset havainnekuvien avulla, ja merkittäviksi mahdollisesti kohoavat luontoon kohdistuvat yhteisvaikutukset päi- vitettyjen Natura-arviointien, metsäpeuraselvityksen ja salassa pidettävää lajia koskevien selvitysten ja laskelmien avulla. Voidaan siis katsoa, että Honkahuhdan tuulivoimayleiskaavan suunnittelussa on huomioitu jo aiemmin hyväksytyt tuuli- voimayleiskaavat ja yhteisvaikutukset. Lisäksi on todettava, että Honkahuhdan tuulivoimaloiden määrä (5 kpl) on suhteellisen vähäinen (10%) verrattuna lausun- nossa esille tuotuun aiemmin hyväksytyjen tuulivoimayleiskaavojen voimala- määrään (50 kpl).

On totta, että Honkahuhdan hanke ei sijaitse voimassa olevan Keski-Pohjanmaan maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueella, vaan sen vieressä. Keski-Pohjan- maan kuudetta vaihemaakuntakaavaa ollaan laatimassa keskittyen energiamur- roksen teemoihin. Voidaan siis katsoa, että voimassa oleva maakuntakaava ei vastaa nykyisiä energiamurroksen tarpeita, vaan siihen ollaan Keski-Pohjanmaan liiton toimesta lisäämässä Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan tuulivoimaselvityksessä osoitettuja tuulivoima-alueita, jotka sitten tutkitaan ja

rajataan tarkemmin yleiskaavoituksella. Näin on nyt tehty Honkahuhdan tuulivoimayleiskaavalla.

Kuudetta Keski-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavaa varten on laadittu em. Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan tuulivoimaselvitys. Selvityksessä alue, jolla Honkahuhdan yleiskaavaehdotuksessa osoitetut tuulivoimalat sijaitsevat, kuuluu jatkoselvitysalueeseen 54 (luokka 3, Alue soveltuu pääsääntöisesti hyvin jatkosuunnitteluun.). Alueen mahdollisuudet on nyt tutkittu yleiskaavalla, ja rajattu tuulivoimaselvityksen alueesta pois luontovaikutusten osalta herkkiä alueita. Keski-Pohjanmaan liitto ei ole yleiskaavaehdotusta koskevassa lausunnossaan tunnistanut tarvetta laajempaan yhteisvaikutusten arviointiin suhteessa Ahvenlammen, Kokkonevan ja Löytönevan alueille hyväksytyihin tuulivoimayleiskaavoihin, hankkeen suhteeseen voimassa olevaan maakuntakaavaan tai ylimaakunnallisiin vaikutuksiin.

Maisemavaikutukset

Liitto toteaa, että yleiskaavan maisemavaikutusten arviointi on tehty pääosin huolella. Näkymäalueanalyysi on toteutettu riittävälle etäisyydelle ja siinä on asianmukaisesti käytetty lähtötietona voimalan kokonaiskorkeutta. Arviointiin sisältyvien havainnekuvien kuvausajankohtana sääolosuhteet ovat olleet haastavat ja havainnekuvien laatu on osittain heikko.

Tärkeitä vaikutusten kohteita Etelä-Pohjamaalla ovat lähivaikutusalueelle tai sen tuntuun sijoittuvat Sääksjärven kylän itäpuoli ja Ruokkaannevan eteläosat (Ruokkaanneva ja Piunappa luonnonsuojelualue ja Ruokkaannevan Natura 2000 -verkostoon kuuluva alue), välivaikutusalueelle sijoittuva Sääksjärven maisema-alue ja pääosin kaukovaikutusalueelle sijoittuva Lappajärven kulttuurimaisemat.

Liitto on pääpiirteissään samaa mieltä Etelä-Pohjanmaan kulttuuriympäristön arvokohteisiin kohdistuvista maisemavaikutuksista ja niiden merkittävydestä. Arvioinnin mukaan Honkahuhdan hankekohtainen maisemavaikutus maakunnallisesti arvokkaaseen Sääksjärven maisema-alueeseen on merkittävydeltään kohtalainen. Maakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen Lappajärven kulttuurimaisemat maisemavaikutuksen merkittävyys on arvioitu vähäiseksi - kohtalaiseksi. Kaavaselostuksessa on todettu vaikutukset Natura- ja luonnonsuojelualueina huomioitujen avosuokkoiteiden luonnonmaisemiin vähäiseksi. Liitto katsoo selostuksesta poiketen, että lähivaikutusalueelle sijoittuvalla Ruokkaannevan vaikutuksen merkittävyys on vähintään kohtalainen ja myös Lappajärven kulttuurimaisemat- alueella merkittävyys lähenee kohtalaista.

Maisemaan kohdistuvat yhteisvaikutukset

Liitto tuo edelleen esiin, että Honkahuhdan, Ahvenlammen, Kokkonevan ja Löytönevan tuulivoima-alueet yhdessä muodostavat seudullisesti merkittävän tuulivoima-alueiden keskittymän. Yhteisvaikutusten tarkastelun osalta on huomioitava, että Honkahuha sijoittuu etualalle suhteessa Lappajärveltä ja Sääksjärveltä koillisen suuntaan aukeaviin näkymiin. Kuten havainnekuvasta (kuva 9) tulee ilmi, Honkahuhdan maisemavaikutus korostuu yhteisvaikutuksissa Lappajärven ja Sääksjärven maakunnallisesti arvokkailla maisema-alueilla.

Liitto kiinnittää huomiota matkailun ja virkistykseen kehittämisvyöhykkeelle ja arvokkaalle maisema-alueelle "Lappajärven kulttuurimaisemat" kohdistuviin yhteisvaikutuksiin. Lappajärvellä näkyvyyttä muodostuu erityisen laajasti ja siellä on myös maksimaalisen kaukonäkyvyyden alueita. Selostuksessa todetaan: *"Toteutuessaan hankkeet muuttavat seudun maisemakuvaa yhdessä selvästi, erityisesti siksi että voimat muodostavat maisemakuvaan yhden toistuvasti näkyvän uuden teeman, joka erottuu paikoin maisemassa liikkuesssa. Lappajärvi on suuri ja avoin maisematila, jonka ylitse voimaloita ja erityisesti voimaloiden valoja voi nähdä erittäin pieninä erittäin pitkässä kaukonäkymässä"*. Pimeään aikaan lentoestevalojen näkyminen siellä täällä laajasti avautuvassa horisontissa muuttaa maisemakuvaltaan suhteellisen hyvin säilyneen virkistys- ja matkailu- sekä kulttuurimaiseman luonnetta koko järvioltaan ja järven itäreunalla mahdollisesti voimakkaastikin. Liitto katsoo, että yhteisvaikutusten merkittävyys Lappajärvellä on kohtalainen.

Vastine - maisemavaikutukset:

Etelä-Pohjanmaan liiton mukaan yleiskaavan maisemavaikutusten arviointi on tehty pääosin huolella ja toteutettu riittävälle etäisyydelle, suhteessa voimaloiden kokonaiskorkeuteen. Liitto katsoo kuitenkin selostuksesta poiketen, että Ruokkaannevalalla vaikutuksen merkittävyys on vähintään kohtalainen ja lähenee Lappajärven kulttuurimaisemat- alueella kohtalaista.

Hankealuetta lähin tuulivoimala-alueen aluevaraus Etelä-Pohjanmaalla - Vimpe- lin Talpakanrämehankealueen etelä-lounaispuolella - sijaitsee lähellä Ruokkaannevan Natura-aluetta ja suhteellisen lähellä Lappajärveä, Etelä-Pohjanmaan maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita ja maakuntakaavan matkailun ja virkistykseen kehittämisvyöhykettä. Nimenomaan Talpakanrämehanke sijaitsee etualalla suhteessa Lappajärveltä ja Säöksjärveltä aukeaviin näkymiin. Tästä läheisyydestä johtuen niiden vaikutukset esimerkiksi maakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin ja arvokkaisiin maisema-alueisiin kohonnevat suuriksi, verrattuna kauempana Lappajärvestä ja Säöksjärvestä sijaitsevan Honkahuhdan yleiskaavan toteuttamisen vaikutuksiin, ja myös vaikutukset metsäpeuraan vaativat huomiota.

Metsäpeura

Honkahuhdan hankealue sijaitsee Suomenselän metsäpeurapopulaation elinalueella, joka ulottuu laajasti myös Etelä-Pohjanmaan puolelle.

Vaikutusten arvioinnin mukaan Honkahuhdan hankkeesta ei aiheudu merkittäviä kielteisiä vaikutuksia Suomenselän metsäpeurapopulaatiolle ja aurinkopaneelien merkitys on todennäköisesti tuulivoimaloiden aiheuttamaa häiriövaikutusta suurempi vaellusaikana. Kaavaselostuksessa tuodaan kuitenkin yhteisvaikutusten osalta esiin, että *"useiden hankkeiden sijoittuminen metsäpeuralle tärkeiden Natura 2000-alueiden läheisyyteen todennäköisesti vaikuttaa lajin laidunkiertoon sekä syys- ja kevätvaellusten aikaiseen reitinvalintaan"* ja *"mi-*

käli mahdolliset yhteisvaikutusten aiheuttamat vaellusaikaisten reittien muutokset heijastuvat myös metsäpeurojen alueen käyttöön muina vuodenaikoina, voi yhteisvaikutuksia aiheutua myös ympäröivien Natura-alueiden houkuttelevuuteen etenkin kesälaidunalueena”.

Liitto katsoo, että hanke yksistään ei tehtyjen selvitysten perusteella todennäköisesti aiheuta merkittäviä kielteisiä vaikutuksia Suomenselän metsäpeurapopulaatiolle, mutta arvioinnin tulokset korostavat edelleen yhteisvaikutusten ja ylimaakunnallisten vaikutusten huomioimista alueen tuuli- ja aurinkovoimahankkeiden toteuttamisessa. Vaikutusten arviointiin jää yllä mainittujen yhteisvaikutusten osalta jonkin verran epävarmuutta, mikä tulee huomioida jatkosuunnittelussa ja minkä osalta arviointitulokset tulee varmistaa lajiasiantuntijoiden kanssa.

Vastine - metsäpeura:

Etelä-Pohjanmaan liitto tuo esille, että metsäpeuraan kohdistuvien yhteisvaikutusten osalta on jonkin verran epävarmuutta, ja tämä tulee huomioida jatkosuunnittelussa. Arvioinnit ovat metsäpeuraan perehtyneiden luontoasiantuntijoiden laatimat ja LUKE:n lajiasiantuntijat ovat myös lausunnossaan todenneet arvioinnin laadukkaaksi ja johtopäätökset oikeansuuntaisiksi.

Mikäli yleiskaavasunnitelmiin tai tarkempaan jatkosuunnitteluun liittyen tulee muutoksia, varmistetaan vaikutusten arviointi yhteistyössä metsäpeuraan perehtyneiden luontoasiantuntijoiden kanssa.

Ekologiset yhteydet

Kaavaselostuksen vaikutusten arvioinnissa viitataan ekologisten yhteyksien osalta Keski-Pohjanmaan viherrakenneselvitykseen, jonka mukaan yleiskaava-alue sijaitsee ekologisen käytävän keskellä. Arvioinnissa ei kuitenkaan ole tarkasteltu maakunnallista selvitystä tarkemmin, millaisia paikallisia ekologisia yhteyksiä alueella on.

Vastine - Ekologiset yhteydet

Paikalliset ekologiset yhteydet tukeutuvat alueella maakunnallisiin ekologisiin yhteyksiin. Kaavaehdotuksen sijaintialue on kangasselänne, jota rajaavat suoalueet idässä ja Patanan kanava pohjoisessa- luoteessa, sekä suoalueet ja turvetuotantoalueet lännessä. Nämä kaikki toimivat myös paikallisina ekologisinä yhteyksinä.

5. Fingrid Oyj

Meillä ei kommentoivaa kaavaehdotuksesta. Tässä kaavalausunnossa ei voida ottaa kantaa tarkemmin rakentamiseen tai teknisiin ratkaisuihin. Pyydämme toimittamaan tarpeen mukaan risteämäläusuntopyynnön ensisijaisesti verkkosivun kautta www.fingrid.fi/risteamalalausunnot.

Yleiskaavat ja asemakaavat, joissa on Fingridin voimajohtoja tai muita toimintoja, pyydämme lähettämään lausunnon osoitteeseen kirjaamo@fingrid.fi. YVA- ja kaavoitusasioiden yhteyshenkilönä Fingridissä toimii Mika Penttilä puh. 030 395 5230

Vastine:

Merkitään tiedoksi.

6. Keski-Pohjanmaan liitto

Perhon Tuuli Oy kehittää Honkahuhdan tuuli- ja aurinkovoimahanketta. Honkahuhdan alueelle suunnitellaan kaikkiaan 5 maksimissaan 290 metrin korkuisesta tuulivoimalasta muodostuvaa tuuli- ja aurinkovoima-alueita. Aurinkovoimarakentamista suunnitellaan noin 36 ha laajuiselle alueelle. Alue sijaitsee kunnan luoteisosassa, lähellä Vimpelin ja Vetelin rajaa, noin 15 kilometriä Perhon keskustajamasta luoteeseen. Alueen etäisyys Vimpelin kirkonkylälle ja Lappajärvelle on noin 17 km, Vetelin kirkonkylälle noin 26 km ja Halsuan kirkonkylälle noin 19 km. Alueen pinta-ala on noin 774 hehtaaria. Alueelle laaditaan oikeusvaikutteinen osayleiskaava siten, että sitä voidaan käyttää suoraan rakentamisluvan myöntämisen perusteena tuulivoimaloiden osalta (alueidenkäyttölaki 77a §). Myös aurinkovoima-alueet tarvitsevat vuoden 2025 alusta rakentamisluvan (rakentamislaki (751/2023) 42 §), koska luvituksessa aiemmin käytetty suunnittelutarveratkaisu on poistunut lakimuutosten myötä. Aurinkovoiman rakentamisoikeus ratkaistaan Honkahuhdan yleiskaavalla. Kun kaava on lainvoimainen, haetaan aurinkovoima-alueille rakentamislupa.

Keski-Pohjanmaan liitto toteaa, että Honkahuhdan tuuli- ja aurinkovoimaloiden hankealuetta on supistettu siten, että tuulivoimaloiden määrä on vähennetty viiteen voimalayksikköön, joiden enimmäiskorkeus on 290 m. Keski-Pohjanmaan liitto pitää muutosta tarkoituksenmukaisena, sillä se pienentää yhteisvaikutuksia lähialueiden olemassa olevien ja suunnitella olevien tuulivoimahankkeiden kanssa, vähentää maisemallista vähentää maisemallista kuormitusta talousmetsävaltaisessa ympäristössä sekä parantaa alueellisen sopeutumisen edellytyksiä. Ratkaisu tukee Keski-Pohjanmaan voimassa olevan maakuntakaavan tavoitetta ohjata tuulivoimaa alueille, joilla vaikutukset ovat hallittavissa ja ympäristöarvot turvattavissa.

Keski-Pohjanmaan liitto toteaa edelleen, että kaavaratkaisussa on huomioitu voimassa olevassa maakuntakaavassa hankealueella olevat luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeät suoalueet. Hankealueella sijaitsevat maakuntakaavan osoittamat luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeät suoalueet (LUO): Ketunneva, Isorahkaneva ja Loukkusaarenneva. Kaavaehdotuksessa nämä alueet sekä niiden suojelu- ja monimuotoisuusarvot on huomioitu asianmukaisesti, rakentaminen ja uudet tiet on rajattu LUO-alueiden ulkopuolelle. Loukkusaarennevan suojelualue on jätetty kokonaan kaava-alueen toteutuksen ulkopuolelle. Lisäksi yli 40 erillistä arvokasta luontokohdetta on tunnistettu, ja niiden sisälle ei sijoiteta voimaloita, huoltotieyhteyksiä eikä muita rakenteita.

Keski-Pohjanmaan liitto pitää luontovaikutusten arviointia ja suojeluratkaisuja erittäin hyvin toteutettuina. Ne vastaavat maakuntakaavan ekologisen verkoston ja suoluonnon turvaamisen tavoitteita sekä edistävät luonnon monimuotoisuuden säilymistä.

Keski-Pohjanmaan liitto toteaa, että kaava-alue sijaitsee vähintään 1 km etäisyydellä kaikista tärkeistä pohjavesialueista. Pohjavesiriskit on tunnistettu sekä rakentamisen aikaiset valumariskit huomioitu. Lisäksi mahdolliset mustaliuskealueet on huomioitu. Pohjavesien suojaamista koskevat kaavamääräykset on annettu, jotka rajaavat rakentamisen pohjavesien muodostumis- ja suojavaikuttajien ulkopuolelle. Keski-Pohjanmaan liitto katsoo, että pohjavesivaikutusten arviointi ja määräykset täyttävät maakuntakaavan vesiensuojelua koskevat tavoitteet.

Aurinkovoimarakentaminen on osoitettu käytöstä poistuville pelloille, mikä on Keski-Pohjanmaan maakuntakaavan ja energiaratkaisujen näkökulmasta perusteltu linjaus. Maa-alueet ovat maisemallisesti ja ekologisesti soveltuvia, eikä rakentaminen ei lisää merkittävästi ekologista pirstoutumista. Alueet palvelevat energiasiirtymän edistämistä ilman kohonneita luontohaittoja. Keski-Pohjanmaan liitto pitää ratkaisua hyvänä ja kestäviin maankäyttövalintoihin perustuvana.

Keski-Pohjanmaan liitto toteaa, että linnustoselvitysten perusteella Honkahuhdan alueella on todettu merkittävä lajisto ja alueellisesti runsas pesimä- ja muuttolinnusto. Keski-Pohjanmaan korostaa, että törmäysriskin vähentämistoimia tulee hyödyntää hankkeen toteutuksessa.

Keski-Pohjanmaan liitto katsoo, että kaavaehdotus toteuttaa Keski-Pohjanmaan maakuntakaavan linjauksia, jossa uusiutuvan energian tuotantoa edistetään hallitusti:

- luonnon monimuotoisuus ja ekologiset yhteydet turvataan
- pohjavesi- ja suojelualueet on huomioitu kattavasti
- maisemavaikutukset ovat hyväksyttävissä ja hallittuja

Lisäksi osayleiskaava tukee valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita (VAT), erityisesti ilmastomuutokseen sopeutumisen ja uusiutuvan energiantuotannon tehostamisen tavoitteita.

Vastine:

Merkitään tiedoksi, että Keski-Pohjanmaan liitto pitää yleiskaavan ehdotusvaiheessa tehtyjä muutoksia tarkoituksenmukaisina. Luontovaikutusten arviointia ja suojeluratkaisuja pidetään lausunnossa erittäin hyvin toteutettuina ja vastaavan maakuntakaavan ekologisen verkoston ja suoluonnon turvaamisen tavoitteita sekä edistävät luonnon monimuotoisuuden säilymistä. Liitto katsoo kaavaehdotuksen toteuttavan Keski-Pohjanmaan maakuntakaavan linjauksia, pohjavesivaikutusten arviointi ja kaavamääräykset huomioivat kattavasti pohjavesi- ja suojelualueet. Ratkaisua pidetään hyvänä ja kestäviin maankäyttövalintoihin perustuvana.

Keski-Pohjanmaan liitto korosti, että lintujen törmäysriskin vähentämistoimia tulee hyödyntää hankkeen toteutuksessa. Tärkeimmät törmäysriskiä vähentävät toimenpiteet on tehty jo siirryttäessä kaavaluonnosvaiheesta kaavaehdotukseen, kun voimaloiden lukumäärää vähennettiin ja roottorin halkaisijoita pienennettiin. Samalla suunniteltuja voimaloita siirrettiin etäämmälle linnuston kannalta arvokkaimista alueista. Tuulivoimalat sijaitsevat nyt riittävän kaukana mm. metsäka-

nalintujen soidinalueista. Metson soidinalueesta etäisyys lähimpään tuulivoimalaan on 3,4 km ja teeren soidinalueesta puolestaan 2,7 km. YVA:n vaikutusten arvioinnin laatinut lintuasiantuntija katsoo vaikutuksen soidinalueisiin olevan vähäinen. Lisäksi on huomioitava, että tuulivoimalan alaosan maalaaminen tummaksi voi aiheuttaa haitallisia vaikutuksia maisemaan. Myös vilkkuvat lentoestevalot aiheuttavat visuaalisia haittavaikutuksia ympäristöön, mistä LVV on tässä lausunnossa huomauttanut. Tästä syystä myöskään vilkkuvia lentoestevaloja ei edellytetä kaavamääräyksissä. Muista lintujen törmäysriskien pienentämiseksi yleisesti esitettyjen toimenpiteiden toimivuudesta ei vielä ole tutkittua näyttöä.

Näistä syistä yleiskaavassa ei anneta määräyksiä lintujen törmäysriskin vähentämistoimista.

7. Keski-Suomen Liitto

Keski-Suomen liitolla ei ole Keski-Suomen maakuntakaavoista johtuvaa huomautettavaa Honkahuhdan tuuli- ja aurinkovoimaosayleiskaavan ehdotuksesta.

Vastine:

Merkitään tiedoksi.

8. Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue SOITE

Erityisesti aurinkovoimaloiden ja akkuvaraston suhteen on huolehdittava lähestymismahdollisuuksista useammasta suunnasta. Muutoinkin pelastusajoneuvojen pääsy kohteisiin tulee turvata riittävässä laajuudessa. Palon syttymisen ja leviämisen estäminen maastossa (pohjakasvillisuuden poisto, katkaisulinjat ja riittävän leveät turvavälit) on hyvä huomioida jo suunnittelun alkuvaiheessa. Aurinkovoimala-alueen ympärille tulee jättää 20 metriä leveä rakentamaton, palamatonta alustaa oleva alue.

Akkuvarastoihin ja aurinkovoimaloihin kohdistuva ilkvallan ja tuhotöiden estäminen on huomioitava.

Lisäksi sammutusveden saantiin ja mahdollisten luonnonvesilähteiden kunnostamiseen on syytä kiinnittää huomiota.

Vastine:

Merkitään lausunto tiedoksi.

Aurinkovoiman toteuttamisesta osana Honkahuhdan hanketta on luovuttu kaavaehdotusvaiheen jälkeen. Yleiskaava koskee yksinomaan tuulivoimatuotantoa ja siihen liittyvää infrastruktuuria.

Ohjeellisena merkitylle energihuollon ja energiavarastoinnin alueelle on pääsy kahdesta eri suunnasta.

Muut lausunnossa mainitut palo- ja pelastustoimia koskevat tärkeät, tuulivoiman ja energihuollon ja -varastoinnin alueiden jatkosuunnittelussa huomioon otettavat asiat tullaan sopimaan erikseen paikallisen pelastuslaitoksen kanssa.

9. Perhon kunta / ympäristö- ja tekninen lautakunta

Lautakunta lausuntonaan toteaa seuraavaa:

1. kaavaluonnoksessa on huomioitu kunnanvaltuuston asettamat etäisyysvaatimukset häiriintyviin kohteisiin.
2. melumallinnuksen mukaisesti melutasot alueen loma- ja asuinrakennusten kohdilla jäävät alle valtioneuvoston ohjearvojen. Mikäli hanke toteutuu ja ilmenee, että meluarvot ylittyvät, voi ympäristöviranomaisen vaatia voimaloille ympäristölupia ja lupamääräyksillä voidaan ehkäistä melusta aiheutuvaa haittaa.
3. muilta osin ympäristölautakunnalla ei ole huomauttamista Honkahuhdan tuuli- ja aurinkovoimapuiston osayleiskaava ehdotuksesta.

Vastine:

Ympäristö- ja teknisen lautakunnan mukaan kunnanvaltuuston etäisyysvaatimukset täyttyvät.

Lausunnon mukaan, mikäli toteutuksen jälkeen todetaan, että meluarvot ylittyvät, voi ympäristöviranomaisen vaatia voimaloille ympäristölupia ja lupamääräyksillä voidaan ehkäistä melusta aiheutuvaa haittaa. Lautakunta ei kuitenkaan tarkenna minkälaisessa tilanteessa ja miten meluarvojen ylittyminen tutkitaan.

Merkitään lausunto tiedoksi.

10. Lupa- ja valvontavirasto LVV

Alueidenkäyttö

Suunnittelualueella on voimassa Keski-Pohjanmaan maakuntakaava. Aluetta ei ole osoitettu tuulivoimatuotantoon voimassa olevassa maakuntakaavassa. Suunnittelualue sijoittuu osittain maakuntakaavassa osoitetulle luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeälle suoalueelle. Lisäksi alue rajautuu tärkeälle/vedenhankintaan sopivalle pohjavesialueelle sekä turvetuotantoalueelle.

Hankealueen läheisyydessä on suunnitteilla useita tuulivoimama-alueita sekä voimassa olevassa Keski-Pohjanmaan maakuntakaavassa osoitettu Patanan tuulivoima-alue sekä Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa osoitettu Vetelin tuulivoima-alue.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus on todennut Honkahuhdan kaavaluonnoksesta, että mahdolliselle eroavaisuudelle maakuntakaavasta tulee olla riittävät selvityksistä pohjautuvat perusteet, eikä eroavaisuus saa olla maakuntakaavan tavoitteiden vastainen. Kaavaselostuksessa on tärkeää yksiselitteisesti avata ja perustella maankäytöllisestä tilanteesta poikkeamista, eroavaisuutta maakuntakaavasta tai kuinka alle seudullisesti merkittävän tuulivoimala-alueen rajan olevan hanke ei vaaranna maakuntakaavan tavoitteita tai muutoin sen toteuttamista, esimerkiksi Patanan tuulivoima-alueen osalta. Viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta, otettava maakuntakaava huomioon, pyrittävä edistämään kaavan toteuttamista ja katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteuttamista.

Perhon kunta on vastineessaan todennut, että maakuntakaavan tuulivoimaloiden alue -merkintä ei ole lupaus tai takuu, että alueelle voidaan sijoittaa laajuudeltaan maakunnallisesti merkittävä tuulivoimaloiden alue, ja koska alueella ei ole vireillä tuulivoimahanketta, ei lausunnossa mainitut riskit eivät ole realistisesti arvioitavissa.

Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että yleiskaavassa on pystyttävä arvioimaan ja tuomaan selvityksiin perustuen ilmi, että hanke ei haittaa maakuntakaavan edistämistä ja toteuttamista, jotta alueidenkäyttölain mukaiset yleiskaavojen sisältövaatimuksia koskevat edellytykset täyttyvät kaavassa.

Vastine - Alueidenkäyttö

Yleiskaavaehdotuksen suunnittelualue sijoittuu osittain maakuntakaavassa osoitetulle luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeälle suoalueelle, koska voimaloiden melualue saattaa ulottua kyseiselle alueelle, ja koko melualue on hattu ottaa mukaan kaavan suunnittelualueeseen. Tuulivoimaloiden etäisyys rajattuihin luontotyypikohteisiin on noin 250–300 metriä ja pohjavesialueen rajan 1 kilometri.

On totta, että Honkahuhdan hanke ei sijaitse voimassa olevan Keski-Pohjanmaan maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueella, vaan sen vieressä. Keski-Pohjanmaan kuudetta vaihemaakuntakaavaa ollaan laatimassa keskittyen energiamurroksen teemoihin. Voidaan siis katsoa, että voimassa oleva maakuntakaava ei vastaa nykyisiä energiamurroksen tarpeita, vaan siihen ollaan Keski-Pohjanmaan liiton toimesta jo pidempään vireillä olleessa vaihemaakuntakaavatyössä lisäämässä Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan tuulivoimaselvityksessä osoitettuja tuulivoima-alueita, jotka sitten tutkitaan ja rajataan tarkemmin yleiskaavoituksella. Tämä tutkiminen ja rajaaminen on nyt tehty Honkahuhdan tuulivoimayleiskaavalla.

Lisäksi Keski-Pohjanmaan liitto pitää lausunnossaan kaavaratkaisua hyvin perusteltuna, joten eroavaisuus ei ole Keski-Pohjanmaan maakuntakaavan tavoitteiden vastainen. Keski-Pohjanmaan liitto katsoo, että kaavaehdotus toteuttaa Keski-Pohjanmaan maakuntakaavan linjauksia, jossa uusiutuvan energian tuotantoa edistetään hallitusti:

- *luonnon monimuotoisuus ja ekologiset yhteydet turvataan*

- pohjavesi- ja suojelualueet on huomioitu kattavasti
- maisemavaikutukset ovat hyväksyttävissä ja hallittuja

Kuudetta Keski-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavaa varten on laadittu edellä mainittu Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan tuulivoimaselvitys. Selvityksessä alue, jolla Honkahuhdan yleiskaavaehdotuksessa osoitetut tuulivoimalat sijaitsevat, kuuluu jatkoselvitysalueeseen 54 (luokka 3, Alue soveltuu pääsääntöisesti hyvin jatkosuunnitteluun.). Alueen mahdollisuudet on nyt tutkittu yleiskaavalla, ja rajattu tuulivoimaselvityksen alueesta pois luontovaikutusten osalta herkkiä alueita ja siirretty voimaloita kauemmas herkistä kohteista. Keski-Pohjanmaan liitto ei ole yleiskaavaehdotusta koskevassa lausunnossaan tunnistanut tarvetta laajempaan yhteisvaikutusten arviointiin suhteessa Ahvenlammen, Kokkonevan ja Löytönevan alueille hyväksytyihin tuulivoimayleiskaavoihin, hankkeen suhteeseen voimassa olevaan maakuntakaavaan, ylimaakunnallisiin vaikutuksiin.

Keski-Pohjanmaan liitto ei myöskään ole lausunnossaan tuonut esiin, että luonnosvaiheessa olevan kuudennen vaihemaakuntakaavan tavoitteet olisivat ristiriidassa Honkahuhdan tuuli- ja aurinkovoimapuiston osayleiskaavaehdotuksen kanssa. Päinvastoin, Keski-Pohjanmaan liiton mukaan kaavaratkaisu tukee Keski-Pohjanmaan voimassa olevan maakuntakaavan tavoitetta ohjata tuulivoimaa alueille, joilla vaikutukset ovat hallittavissa ja ympäristöarvot turvattavissa.

On myös huomattava, että Honkahuhdan tuulivoima-alue sijoittuu hyvin jatkoselvitysalueen 54 suhteen. Lisäksi yleiskaavan suunnittelualueesta on rajattu pois suoalueita ja myös pohjavesialuetta niin, että etäisyys tuulivoimalasta pohjavesialueeseen on lyhimmilläänkin kunnan edellyttämä 1 km.

Vetelin Löytönevan tuulivoima-alueen yleiskaava (lainvoima 23.11.2023) on otettu huomioon YVA:n yhteisvaikutusten arvioinnissa. Voimassa olevassa Keski-Pohjanmaan maakuntakaavassa osoitettu Patanan tuulivoima-alue (nro 54, luokka 3) ei ole tuulivoimaselvityksen aluerajauksen mukainen. Kun pohjavesialue rajataan luokan 3 ohjeistuksen mukaisesti pois, vastaa jatkotarkasteltavaksi suositeltu aluerajaus hyvin Honkahuhdan yleiskaava-alueetta - jopa paremmin kuin Vetelin Patanan alue, joka jäisi hyvin pieneksi Perhon kunnan rajan, pohjavesialueen ja Patanan tekojärven välissä, etenkin jos tulee noudattaa 1 km etäisyysvaatimusta tuulivoimalasta Perhon kunnan puolella olevaan pohjavesialueeseen.

Vesienhoito

Sellaisilla alueilla, joilla on riski mustaliuskeen esiintymiselle ja joille suunnitellaan aurinkovoima-alueita, ei tule lisätä kuivatussyvyyttä, jotta voidaan välttää mustaliuskeen happamuusvaikutukset. Hankkeen jatkosuunnittelussa tulee soveltuvilta osin huomioida GTK:n

(Loukola-Ruskeeniemi ym 2023) opas mustaliuskeiden ympäristövaikutusten arviointiin ja hallintaan, GTK:n tutkimustyöraportti 81/2023.

Kaavaselostuksen kappaleessa ”7.3 Koko yleiskaava-alueella koskevat määräykset” on määräys koskien maaperän happamuusriskiä. Määräykseen tulee lisätä määräys pintavesihaittojen minimoimisesta. Sama määräys tulee lisätä kaavakarttaan.

Jatkosuunnittelussa hankealueelle on tehtävä myös yksityiskohtainen happamuusriskinarviointi, joka sisältää happamuuskartoitukset ja suunnitelman vaikutusten minimoimiseksi. Suunnitelman ja kartoituksen tulee koskea niitä alueita, joilla voi esiintyä mustaliusketta ja ne tulee olla tehtynä ennen rakentamislupien myöntämistä.

Erityisesti turvemaalle rakentamisesta syntyy päästöjä pintavesiin, kun joudutaan tekemään massan vaihtoja ja kuivatusta. Kiintoaineen ja ravinteiden lisäksi turvemaille rakennettaessa syntyy myös humuskuormaa. Yleensä turvemaalle rakentaminen edellyttää alueen kuivatusta. Ojitusten vaikutukset, etenkin turvemaalla, eivät rajoitu vain rakentamisaikaan, vaan kestävät jopa vuosikymmeniä, turpeen hitaasti hajotessa. Turvemaalle rakennettaessa tulee erityisesti huomioida vesiensuojelu ja suunnitella lieventämistoimenpiteitä. Jatkosuunnittelussa hankkeelle tulee tehdä vesienhallintasuunnitelma. Vesienhallintasuunnitelman tulee olla kokonaisvaltainen sisältäen alueella tarvittavat kuivatus-, maanmuokkaus- ja ojitussuunnitelmat sekä hulevesi- ja vesiensuojelusuunnitelman. Suunnitelmassa tulee varata alueet aurinkovoimala-alueen hulevesien riittävälle viivyttämiseksi sekä esittää keinot sadannan imeyttämisen edistämiseksi ja ainakin turvemaiden pohjaveden pinnan pitämiseksi nykytasolla tai sen yläpuolella. Huoltotiereitit ja voimalarakenteet, olemassa olevat ja suunnitellut ojat, vesienjohtamissuunnat sekä vesiensuojelurakenteet mitoituksineen tulee esittää riittävän tarkalla kartalla.

Vesilain mukaan muista kuin vähäisistä ojituksista tulee tehdä ojituseroilmoitus Lupa- ja valvontavirastoon. Kaava-aineistossa ei ole esitetty tarkempaa teiden, aurinkovoimala-alueiden ja tuulivoimala-alueiden ojitussuunnitelmaa, mutta hankkeen yhteydessä tehtävät ojitukset voivat ylittää vähäisen rajan. Näin ollen kuivatustoimenpiteistä tulee tehdä ojituseroilmoitus, jossa esitetään mm. ojitussuunnitelma ja haittoja lieventävät toimenpiteet.

Ilmoituksen perusteella Lupa- ja valvontavirasto mm. arvioi tarpeen vesilain mukaiseen lupaan.

Kaavaselostusehdotuksessa todetaan, että ilmoitus vesistön alituksesta tulee tehdä ELY-keskukselle. 1.1.2026 alkaen ilmoitus vesistön alituksesta tehdään Lupa- ja valvontavirastolle. Tieto tulee korjata kaavaselostukseen.

Vastine Vesienhuolto

Pohjavettä koskevaan määräykseen voidaan lisätä määräys minimoida pintavesihaittoja, sekä kerrata kaavaselostuksessa rakentamista varten tarvittavat toimet. Toimia ovat, että hankealueelle on tehtävä vesienhallintasuunnitelma ja yksityiskohtainen happamuusriskinarviointi, joka sisältää happamuuskartoitukset, ja että suunnitelman ja kartoituksen tulee olla tehtynä ennen maarakennustoimien ja aloituslupien myöntämistä ja koskea niitä alueita, joilla voi esiintyä mustaliusketta.

Muokataan maaperän happamuusriskin huomioimista koskeva kaavamääräys muotoon: ” Happamoitumisriski ja mustaliuskeen mahdollinen esiintyminen tulee ottaa huomioon yleiskaavaa tarkemmassa suunnittelussa ja kaikissa kaivua edellyttävissä maarakennustöissä. Maaperän happamuusriskin huomioimiseksi tulee ennen maarakennustöiden aloitusta kartoittaa rakentamisalueella mahdollisesti esiintyvät mustaliuske-esiintymät. Pintavesihaittojen minimoimiseksi alueille, joilla voi esiintyä mustaliusketta, tulee tehdä vesienhallintasuunnitelma ja yksityiskohtainen happamuusriskinarviointi, joka sisältää happamuuskartoitukset. Kartoituksen ja suunnitelman tulee olla tehtynä ennen maarakennustoimien aloittamista ja rakentamisen aloittamislupien (aloittamisoikeuden) myöntämistä.”

Määräys liittyy tuulivoimaloiden sekä niihin liittyvien rakenteiden rakentamisen vaikutuksiin, ja siis hanketoimijan rakentamistapaan, eikä aiheuta haittoja tai lisärasitteita maanomistajille. Kaavamääräyksen lisämääräyksistä on keskusteltu etukäteen hanketoimijan kanssa ja kuultu näin tahoa, jota kaavamääräyksen muutos koskettaa. Näin voidaan katsoa, että yleiskaavaa ei tarvitse asettaa uudelleen nähtäville kaavamääräyksen muutoksen johdosta.

Koska hankkeen yhteydessä tehtävät ojitukset voivat ylittää vähäisen rajan, tuodaan kaavaselostuksessa esille, että kuivatustoimenpiteistä tulee tehdä ojitussuunnitelma, jossa esitetään mm. ojitussuunnitelma ja haittoja lieventävät toimenpiteet. Ilmoituksen perusteella Lupa- ja valvontavirasto mm. arvioi tarpeen vesilain mukaiseen lupaan. Päivitetään kaavaselostukseen tieto, että 1.1.2026 alkaen ilmoitus vesistön alituksesta tehdään Lupa- ja valvontavirastolle.

Luonnonympäristö

Suojelualueet

YVA-vaiheessa Honkahuhdan hankealueella sijaisi maakuntakaavassa luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeäksi osoitettu soidensuojelun täydennysohjelman kohde Loukkusaarenneva-Iso-Rahkaneva-Ketunneva. Loukkusaarennevan aluetta sisältyy edelleen yleiskaavan suunnittelualueeseen. Keskeinen osa Loukkusaarennevasta on yksityisen maalla olevaa luonnonsuojelualueetta. Yleiskaava-alueita lähimmät Natura-alueet ovat valtakunnalliseen soidensuojeluohjelmaan kuuluvat Isoraivio ja Pilleskytö (FI1000031, SAC), noin 1,7 km yleiskaava-alueesta etelään, sekä Ruokkaanneva (FI0800041, SAC) noin 3,2 km yleiskaava-alueesta (4,2 km lähimmästä voimalasta) lounaaseen. Alle 15 kilometrin vaikutusetaisyydellä voimaloista sijaitsevat lisäksi Patanajärvenkankaan ja Hangasneva-Säästöpiirinnevan Natura-alueet. Kaavaselostuksen mukaan Honkahuhdan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen toiminnasta ei aiheudu vaikutuksia läheisille Natura- tai luonnonsuojelualueille.

Kaavaselostuksessa todetaan, että Honkahuhdan kaava-alueen lähialueella on säilynyt poikkeuksellisen paljon laajoja ja ojitamattomia aapasoita, jotka muodostavat merkittäviä suokokonaisuuksia. Arvokkaat luontokohteet käsittävät mm. uhanalaisia luontotyyppejä

sekä uhanalaisten lajien esiintymiä. Tällaisten luontokohteiden ja lajiesiintymien herkkyys muutoksille on lähtökohtaisesti suuri. Rakentamisella ja maankäytöllä on siksi negatiivisia, palautumattomia vaikutuksia kaava-alueen nykyiseen kasvillisuuteen ja luontotyypeihin. Kaavaselostuksessa todetaan, että arvokkaiksi tunnistetut luontotyypit on rajattu Honkahuhdan kaava-alueella rakentamisen ulkopuolelle. Lähimmillään tuulivoimaloiden etäisyys rajattuihin luontotyyppikohteisiin on kaavaselostuksen mukaan noin 250–300 metriä, joten luontokohteille tai huomionarvoiseen kasvilajistoon ei pitäisi kohdistu suoraa tai välillisiä vaikutuksia suunnitellusta rakentamisesta. Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että rakentamisen siirtäminen hieman kauemmaksi Loukkusaarennevan arvokkaista suoalueista on positiivista. Lupa- ja valvontavirasto kuitenkin huomauttaa, että Honkahuhdan hankkeessa rakentamista on edelleen suunniteltu lähelle Loukkusaarennevan suoalueita ja suoluontotyyppien herkkyys ja vesitalous tulee ottaa tarkoin huomioon hankkeen rakentamista suunniteltaessa.

Ruokkaannevan, Patanajärvenkankaan ja Hangasneva- Säästöpiirinnevan Natura-alueille on laadittu luonnonsuojelulain (35 §) mukaisten Natura-arviointien päivitykset. Lupa- ja valvontavirasto tarkastelee näihin alueisiin kohdistuvia vaikutuksia erillisessä lausunnossa. Lupa- ja valvontavirasto huomauttaa, että kaavoituksen jatkosuunnittelussa tulee huomioida Natura-lausunnon johtopäätökset eikä tuulivoimaosayleiskaavaa ei voida hyväksyä ennen kuin yllä mainitut Natura-arvioinnit on saatettu loppuun.

Vastine Luonnonympäristö - Suojelualueet

Yleiskaavaehdotuksen suunnittelualue ulottuu soidensuojelun täydennysohjelman kuuluvalla alueella, joka on yksityisen maalla olevaa luonnonsuojelualueetta. Rajaus on tehty näin, koska voimaloiden melualue saattaa ulottua kyseiselle alueelle. Tuulivoimaloiden etäisyys rajattuihin arvokkaisiin luontotyyppikohteisiin on kaavaehdotuksessa kasvanut verrattuna laavaluonnokseen, ja on nyt noin 250–300 metriä. Lausunnossa muutosta pidetään positiivisena, mutta todetaan että suoluontotyyppien herkkyys ja vesitalous tulee ottaa huomioon rakentamista suunniteltaessa, mikä merkitään tiedoksi.

Linnusto

Yhtenäisen metsäalan pirstoutumisen aiheuttama heikentävä vaikutus metsälinnustolle arvioidaan kaavaselostuksessa tuulivoimaloiden vähäisen määrän vuoksi vähäiseksi. Osayleiskaavaehdotuksen mukaisen viiden voimalan tuulivoima-alueen aiheuttama estevaikutus arvioidaan kaavaselostuksessa vähäiseksi muuttolinnuille ja suurimmalle osalle pesimälinnuista. Tuulivoimaloiden aiheuttama meluvaikutus linnustolle arvioidaan korkeintaan vähäiseksi, mutta todennäköiseksi. Voimaloiden vaikutukset paikallisiin päiväpetolintuihin arvioidaan törmäysriskin osalta vähäisiksi ja epätodennäköisiksi. Törmäysmallinnuksen perusteella keväällä suurin törmäysriski kohdistuu kurkeen, räkättirastaaseen ja peippon. Tämän hankkeen osalta muuttolintujen herkkyys hankkeesta aiheutuille muutoksille katsotaan olevan vähäinen. Törmäysriskistä johtuvat vaikutukset muuttolinnustolle arvioidaan vähäisesti heikentäviksi.

Kaavaselostuksen mukaan voimaloiden tornien aiheuttama törmäysriski kanalinnuille, sorسالinnuille, kurjelle, päiväpetolinnuille ja pöllöille arvioidaan kohtalaisen heikentäväksi.

Aurinkovoima-alueen suurimmat muutosvaikutukset syntyvät kaavaselostuksen mukaan todennäköisesti elinympäristömuutoksista ja elinympäristöjen häviämisestä. Toinen aurinkovoima-alueiden vaikutusmekanismi liittyy paneelien aiheuttamaan mahdolliseen törmäysriskiin. Törmäysriskin aiheuttavan niin kutsutun järviefektin arvioidaan kuitenkin olevan melko epätodennäköinen ja tiettyihin olosuhteisiin (sää, valo, kulma ym.) rajoittunut ilmiö. Kaavaselostuksessa tämän todetaan vaikuttavan pääasiassa vesilintuihin.

Lupa- ja valvontavirasto yhtyy arvioon Honkahuhdan hankkeen vaikutuksista muuttolinnustolle. Lupa- ja valvontavirasto huomauttaa, että osalle alueen pesimälinnustosta, kuten kanalinnut, arvioidaan aiheutuvan kohtalainen törmäysriski tuulivoimaloihin. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että voimaloiden alaosan maalaaminen tummaksi tulisi sisällyttää kaavamerkintöihin metsäkanalintujen törmäysriskin vähentämiseksi. Linnuston suojelun kannalta lentoestevalot olisi hyvä toteuttaa vilkkuvina eikä jatkuvatoimisina. Lupa- ja valvontavirasto huomauttaa, että rakennustyöt tulee ajoittaa kokonaan lintujen pesimäkauden ulkopuolelle hankkeen linnustovaikutusten vähentämiseksi ja välttämiseksi.

Lupa- ja valvontavirasto lausuu salassa pidettävästä lajista erillisessä liitteessä.

Vastine Luonnonympäristö - Linnusto

Lupa- ja valvontavirasto yhtyi arvioihin hankkeen vaikutuksista muuttolinnustolle, mutta nostaa esiin kanalinnut, joille arvioidaan aiheutuvan kohtalainen törmäysriski tuulivoimaloihin, ja esittää kaavamääräyksiin lisättäväksi voimaloiden alaosan maalaamista tummaksi. Lupa- ja valvontaviraston mukaan myös lentoestevalot olisi hyvä toteuttaa vilkkuvina eikä jatkuvatoimisina, ja huomauttaa, että rakennustyöt tulee ajoittaa kokonaan lintujen pesimäkauden ulkopuolelle hankkeen linnustovaikutusten vähentämiseksi ja välttämiseksi.

Tuulivoimalat sijaitsevat jo nyt riittävän kaukana metsäkanalintujen soidinalueista. Metson soidinalueesta etäisyys lähimpään tuulivoimalaan on 3,4 km ja teeren soidinalueesta puolestaan 2,7 km. YVA:n vaikutusten arvioinnin laatinut lintuasiantuntija katsoo vaikutuksen soidinalueisiin olevan vähäinen. Lisäksi on huomioitava, että tuulivoimalan alaosan maalaaminen tummaksi voi aiheuttaa haitallisia vaikutuksia maisemaan. Myös vilkkuvat lentoestevalot aiheuttavat visuaalisia haittavaikutuksia ympäristöön, mistä LVV on tässä lausunnossa huomauttanut. Tästä syystä myöskään vilkkuvia lentoestevaloja ei edellytetä kaavamääräyksissä.

Lausunnossa esitetään myös rakennustöiden ajoittamista kokonaan lintujen pesimäkauden ulkopuolelle hankkeen linnustovaikutusten vähentämiseksi ja välttämiseksi.

Lisätään kaavamääräys, joka edellyttää tuulivoimarakentamisen vaatimien metsähakkuiden ajoittamisen lintujen tärkeimmän pesimäkauden ulkopuolelle.

Muista lintujen törmäysriskien pienentämiseksi yleisesti esitettyjen toimenpiteiden toimivuudesta ei vielä ole tutkittua näyttöä.

Salassapidettävän lajin osalta Lupa- ja valvontavirasto lausuu erillisessä liitteessä.

Muu eläimistö ja ekologiset yhteydet

Kaavaselostuksessa todetaan, että merkittävä osa Suomenselän metsäpeurakannasta käyttää hankealuetta siirtyessään kesä- ja talvilaidunalueiden välillä. Etenkin syysvaellus sijoittuu Lappajärven pohjoispuolisille alueille, jonka itä-länsisuuntaiselle kulkuyhteydelle Honkahuhdan hankealue sijoittuu ja vaikutukset metsäpeuroille muodostunevat mahdollisen vaelluskäyttäytymisen muutoksen kautta. Herkimmillään häiriövaikutuksille metsäpeura on vasomis- ja vasanhoitojakson aikana keväällä ja kesällä. Häiriötä vasomisalueille voi aiheuttaa paitsi voimalasta aiheutuva melu, myös voimalan aiheuttama visuaalinen haitta, jonka vaikutus ulottuu avoimessa ympäristössä hyvinkin etäälle. Kaavaselostuksen mukaan Honkahuhdan yleiskaava-alue ei metsäpeuravaadinten GPS-panta-aineiston tai vuoden 2024 luontoselvitysten yhteydessä tehtyjen havaintojen perusteella edusta metsäpeuralle erityisen hyvin soveltuvaa vasomisaluetta, mutta kaava-alueen ympäristössä sijaitsee useampia Natura-alueita, joilla tunnetaan lajin vasomisympäristöjä. Aurinkovoima-alueiden estevaikutuksen ja tuulivoimaloiden häiriövaikutusten yhdistelmän arvioidaan vaikuttavan itse hankealueella liikkuviin metsäpeuroihin kohtalaisesti. Hankkeella ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia metsäpeuran tunnettuihin, vakiintuneisiin vasomisalueisiin etäisyyden vuoksi.

Lupa- ja valvontavirasto huomauttaa, että osittain kaava-alueella sijaitseva Loukkusaarenneva, samoin kuin lähialueen Iso Rahkaneva ja Ketunneva, ovat Luonnonvarakeskuksen laatiman Vasallisten metsäpeuravaadinten elinympäristöjen ennustekartan mukaan erittäin hyvin vasanhoitoon sopivia alueita. Kaavaselostuksen liitteenä olevassa päivitetystä metsäpeuraselvityksessä todetaan, että selkeimmin Honkahuhdan voimalat näkyvät avoimissa ympäristöissä etenkin Loukkusaarennevan-Iso Rahkanevan-Ketunnevan alueella. Kyseiselle alueelle aiheutuu lisäksi voimaloista vähäistä meluhaittaa, joka on suurimmillaan noin 45 dB Loukkusaarennevan länsiosassa. Myös välkevaikutuksia aiheutuu niin ikään Loukkusaarennevan länsiosiin. Suunnitelluista voimaloista aiheutuvat merkittävimmät haitat kohdistuvat näin ollen hankealueella Loukkusaarennevan länsiosaan. Loukkusaarennevalle on merkitystä metsäpeuralle vasanhoitoalueena. Jos tämä alue menetetään vasanhoitoalueena tuulivoimasta aiheutuvien häiriövaikutusten myötä, voi sillä olla merkittäviä vaikutuksia ympäröivien Natura-alueiden metsäpeuroille. Metsäpeuran kannalta Natura-alueet ja niitä ympäröivät alueet ovat tiiviissä ekologisessa vuorovaikutuksessa keskenään. Muutokset Natura-alueen ulkopuolella saattavat johtaa merkittäviin välillisiin vaikutuksiin myös varsinaisella Natura-alueella, erityisesti jos metsäpeura käyttää elinympäristönään Natura-alueen ja hankealueen välisiä alueita tai varsinaista hankealuetta.

Vastine Luonnonympäristö - Muu eläimistö ja ekologiset yhteydet

Muista alueella tavattavista eläimistä vaikutukset kohdistuvat lausunnon mukaan merkittävimmin metsäpeuraan. Aurinkovoima-alueiden estevaikutuksen ja

*tuulivoimaloiden häiriövaikutusten yhdistelmän arvioidaan vaikuttavan itse hankealueella liikkuviin metsäpeuroihin kohtalaisesti. Lausunnossa Loukkusaarenne-
valla ja sen itäpuolella, kauempana yleiskaava-alueesta sijaitsevilla Iso Rahkane-
valla ja Ketunnevalle katsotaan olevan merkitystä metsäpeuralle vasanhoitoalu-
eena. Lausunnon mukaan voimaloista on maiseman muutoksesta ja välkkeestä
johtuvaa haittaa, sekä vähäistä meluhaittaa, joka on suurimmillaan noin 45 dB
Loukkusaarennevan länsiosassa. Aurinko- ja tuulivoimahankkeella ei lausunnon
mukaan arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia metsäpeuran tunnettuihin, va-
kiintuneisiin vasomisalueisiin etäisyyden vuoksi.*

*Vaikutukset ovat voimakkaimmillaan rakentamisaikana, ja vähenevät rakentami-
sen päätyttyä ja metsäpeurojen mahdollisesti totuttua tuulivoimaloihin. Rakenta-
misaikaa voitaneen säätää, koska viiden tuulivoimalan kompaktin alueen raken-
taminen saattaa olla mahdollista vaiheistaa ajankohtiin, jolloin rakentamisesta
aiheutuva haitta on vähäinen. Rakentamisen voinee jakaa jopa kahdelle vuodelle,
sopiviin ajankohtiin.*

*Vaikka Loukkusaarenneva soveltuu elinympäristöjen ennustemallin mukaan met-
säpeuravaadinten vasanhoitoon, ei vasanhoitoajan aikaisesta alueen käytöstä
ole varmoja havaintoja. Kaava-aineistoon lisätään kuitenkin määräys rakenta-
mistoimien ajoittamisesta metsäpeuran vasomis- ja vasanhoitojakson ulkopuo-
lelle, mikä vähentää entisestään metsäpeuran kesäaikaiseen esiintymiseen liitty-
vien vaikutusten epävarmuutta ja hyödyttää myös linnustoa. On tärkeää huomi-
oida myös, että ennustemalli ei kuvaa lajin tunnetusti käytössä olevia alueita, ih-
mistoiminnan läheisyyttä tai ota huomioon viime vuosien metsänhoitotoimenpi-
teitä, jotka ovat voineet vaikuttaa alueen houkuttelevuuteen.*

*Lausunnon mukaan Loukkusaarennevan menettämällä vasanhoitoalueena voisi
olla merkittäviä välillisiä vaikutuksia ympäröivien Natura-alueiden metsä-
peuroille, jos metsäpeura käyttää elinympäristönään Natura-alueen ja hankealu-
een välisiä alueita tai varsinaista hankealuetta. Metsäpeuraselvityksen ja Natura-
arviointien mukaan ei ole havaittu, että metsäpeura tällä hetkellä käyttäisi juuri
Honkahuhdan yleiskaava-aluetta tai Loukkusaarennevan länsiosaa vasanhoito-
alueena, vaan vasanhoito on painottunut muille alueille.*

*Metsäpeuraan kohdistuvien vaikutusten ei siis voi katsoa estävän Honkahuhdan
hankkeen toteuttamista.*

*Honkahuhdan tuulivoimayleiskaavan yhteydessä on nyt tarkasteltu luontoon koh-
distuvat yhteisvaikutukset päivitettyjen Natura-arviointien, metsäpeuraselvityk-
sen ja salassa pidettävää lajia koskevien selvitysten ja laskelmien avulla. Voidaan
siis katsoa, että Honkahuhdan tuulivoimayleiskaavan suunnittelussa on huomi-
oitu jo aiemmin hyväksytyt tuulivoimayleiskaavat ja yhteisvaikutukset. Lisäksi on
todettava, että Honkahuhdan tuulivoimaloiden määrä (5 kpl) on suhteellisen vä-
häinen (10%) verrattuna lausunnossa esille tuotuun aiemmin hyväksytyjen tuuli-
voimayleiskaavojen voimalamäärään (50 kpl).*

Yhteisvaikutukset

Kaavaselostuksessa todetaan, että noin kymmenen kilometrin säteelle Honkahuhdan yleiskaava-alueesta on jo hyväksyty kolme muuta tuulivoima-aluetta ja kahdenkymmenen kilometrin säteelle on vireillä tai jo tuotannossa neljä lisää. Kaavaselostuksen mukaan Honkahuhdan hankealueen ympärillä sijaitsevien metsäpeuralle soveltuvien elinympäristöjen houkuttelevuus vähenee huomattavasti tuulivoimaloiden rakennustöiden aikaan sekä tuotannon käynnistyttyä. Useiden hankkeiden sijoittuminen metsäpeuralle tärkeiden Natura-alueiden läheisyyteen todennäköisesti vaikuttaa lajin laidunkiin sekä syys- ja kevätvaellusten aikaiseen reitinvalintaan. Kaavaselostuksen arvion mukaan Honkahuhdan hankealueen välittömään läheisyyteen sijoittuvien jo kaavoitettujen tuulivoimahankkeiden toteutuminen saattaa vaikuttaa negatiivisesti metsäpeuran esiintymiseen. Kokkonevan, Ahvenlammen, Löytönevan, Kanniston ja Honkakankaan hankkeiden ja Honkahuhdan yhteisvaikutukset metsäpeuran vaellusaikaan arvioidaan varovaisuusperiaatte huomioiden kohtalaisiksi, sillä hankkeet muodostavat melko suuren ja yhtenäisen kokonaisuuden Suomen osakannan merkittävimmille vaellusreiteille. Sen myötä hankkeet saattavat yhdessä vaikuttaa kohtalaisesti etenkin Hangasneva-Säästöpiirinnevan houkuttelevuuteen kesäelina-alueena. Lupa- ja valvontavirasto yhtyy näihin arvioihin.

Lupa- ja valvontavirasto tarkastelee Honkahuhdan hankkeen vaikutuksia ja ympäröivien hankkeiden yhteisvaikutuksia läheisiin metsäpeuralle tärkeisiin Natura-alueisiin tarkemmin erillisessä lausunnossa.

Sähkönsiirto

Luonnonsuojeluyksikkö toteaa, että sähkönsiirron toteuttaminen ensisijaisesti maakaapeleilla on positiivista luontovaikutusten näkökulmasta. Luonnonsuojeluyksikkö huomauttaa, että SVE 2:n toteutettavuus on kuitenkin kyseenalaista, koska Vaasan hallinto-oikeus on kumonnut Perhon kunnanvaltuuston päätöksen hyväksyä Ahvenlammin tuulivoimapuiston osayleiskaava.

Vastine – Yhteisvaikutukset ja sähkönsiirto

Kokkonevan, Ahvenlammen, Löytönevan, Kanniston ja Honkakankaan sekä Honkahuhdan hankkeet muodostavat lausunnon mukaan melko suuren ja yhtenäisen kokonaisuuden Suomen osakannan merkittävimmille metsäpeuran vaellusreiteille. Hankkeet saattavat yhdessä vaikuttaa kohtalaisesti Hangasneva-Säästöpiirinnevan houkuttelevuuteen kesäelina-alueena ja vaikuttaa myös vaellusten aikaiseen reitinvalintaan. Vaikutusta voinee lieventää ajoittamalla Honkahuhdan alueen rakentamisen ajankohtiin, jolloin rakentamisesta aiheutuva haitta on vähäisempi.

Vaellusaikaisia yhteisvaikutuksia ei kuitenkaan pidetä merkittävänä, vaan kohtalaisina. Metsäpeuraan kohdistuvien yhteisvaikutusten ei siis voi katsoa estävän Honkahuhdan hankkeen toteuttamista. Sähkönsiirtolinjojen osalta tutkimukset myös viittaavat siihen, etteivät ne yleensä muodosta pysyvää estettä porojen tai metsäpeurojen liikkumiselle.

Lupa- ja valvontavirasto tarkastelee Honkahuhdan hankkeen vaikutuksia ja ympäröivien hankkeiden yhteisvaikutuksia läheisiin metsäpeuralle tärkeisiin Natura-alueisiin myös erillisessä lausunnossa, johon annetaan erillinen vastine.

Sähkönsiirto

Luonnonsuojeluyksikkö huomauttaa, että liittäminen Ahvenlammen sähköasemaan on Vaasan hallinto-oikeuden päätöksen jälkeen kyseenalainen vaihtoehto. Perhon kunta on kuitenkin hakenut valituslupaa KHO:sta, joten hallinto-oikeuden antama päätös ei näin ollen ole lainvoimainen. Ahvenlammen kaavan hyväksymispäätöstä koskeva oikeudellinen käsittely on vielä kesken, joten on edelleen perusteltua esittää kaavakartalla ohjeellisena liityntäjohtoreittinä myös Ahvenlampea kohti suuntautuva vaihtoehto. Kaavaselostuksessa on mainittu sekä sähkönsiirtoreitistä SVE1:stä että SVE2:sta: ”Sähkönsiirron jatkosuunnittelussa tarkastellaan reittivaihtoehdon toteuttamista ensisijaisesti maakaapeleilla (keskijännite tai 110 kV)”. Tämä pitää edelleen paikkansa molempien vaihtoehtojen osalta.

Ensisijaisena toteuttamistapana mainittu maakaapelointi ei aiheuta merkittäviä haitallisia vaikutuksia metsäpeuraan ja maakotkaan, joten tämä ohjeellinen vaihtoehto on tarkoituksenmukaista säilyttää mainintana yleiskaavassa. Yleiskaavalla ei kuitenkaan ratkaista kaava-alueen ulkopuolista sähkönsiirtoreittiä.

Vesilain valvonta

Honkahuhdan alueelle on tulossa 5 kappaletta tuulimyllyjä ja aurinkovoima-alue on kooltaan aurinkopaneelien osalta 36,5 hehtaaria. Hankealueella tullaan tekemään paljon maanmuokkausta, kuten puiden kaatamista, teiden parantamista, uusien teiden rakentamista, tuulivoimaloiden ja aurinkopaneelien sekä sähköaseman perustamista. Joten rakennusluvan hakemisen yhteydessä tulee laittaa lausuntopyyntö Lupa- ja valvontavirastoon vesilain mukaisen luvan tarpeenarviosta ja liittää mukaan vesienhallintasuunnitelma.

Kaavaehdotuksen kuvassa 50 on esitetty tuulivoimaloiden sijaintipaikat. Tuulivoimalat T2 ja T5 sijaitsevat uoman/ojan päällä, joten se on huomioitava jatkossa.

Hankealueella on todettu olevan mustaliusketta, joten tämä tulee ottaa suunnittelussa ja vesienhallintasuunnitelmassa huomioon. Hankealueella on ojitusyhteisö, joten sekin tulee huomioida.

Liikennejärjestelmän ja maanteiden osalta lausunnonantaja on Pohjanmaan Elinvoimakeskus.

Vesilain valvonta

Kaavamääräyksiin on lisätty ohjeistusta vesienhallintasuunnitelman laatimisesta ja mustaliuskeesta. Katso vastine Lupa- ja valvontavirastolle kohdassa Vastine Vesienhuolto.

Merkitään muistiin, että:

- *Rakennuslupien hakemisen yhteydessä tulee laittaa lausuntopyyntö Lupa- ja valvontavirastoon vesilain mukaisen luvan tarpeenarviosta ja liittää mukaan vesienhallintasuunnitelma. Erityisesti tässä yhteydessä ja jatkosuunnittelussa tulee huomioida tuulivoimaloiden T2 ja T5 sijainti uoman/ojan päällä, mustaliuskeen mahdollinen esiintyminen alueella, sekä hankealueella toimiva ojitusyhteisö.*
- *Liikennejärjestelmän ja maanteiden osalta lausunnonantaja on Pohjanmaan Elinvoimakeskus.*
- *Hankealueella on ojitusyhteisö*

11. Pohjanmaan elinvoimakeskuksen liikenneosasto

Selvitysten myötä hankealue ja tuulivoimaloiden enimmäiskoko ovat supistuneet alkuperäisestä suunnitelmasta ja edelleen luonnosvaiheen tilanteesta. Kaavaehdotuksessa alueelle saa rakentaa enintään viisi kokonaiskorkeudeltaan 290 m tuulivoimalaa. Aurinkovoimalalle varattu alue on pienentynyt 36,5 hehtaariin. Erikoiskuljetusten kannalta merkittävä muutos on tuulivoimaloiden siipipituuden lyheneminen 112 metristä 87,5 metriin.

Luonnosvaiheen kommentimme erikoiskuljetusreittien esittämisestä kokonaisuudessaan ja erityispitkien erikoiskuljetusten reitin toimivuuden arvioinnista on pääasiassa huomioitu. Erikoiskuljetusreitien toimenpiteitä vaativia kohtia ei ole esitetty kaavaselostuksessa, mutta selostuksen mukaan niitä on tarkasteltu alustavassa erikoiskuljetusselvityksessä. Selostuksen mukaan reitin toimivuus testataan ja tarkistetaan hankkeen edetessä.

Erikoiskuljetusreitit on esitetty Kokkolan satamasta. Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskuksessa on valmistunut tiesuunnitelma hankkeesta Valtatien 8 parantaminen Kokkolan kohdalla. Hankkeen ensimmäinen vaihe on mukana Väyläviraston investointiohjelmassa vuosille 2025–2032. Ensimmäinen vaihe koskee väliä Kirkkolahden kiertoliittymä – valtatie 13 sivuten lapojen kuljetukseen suunniteltua erikoiskuljetusreittiä. Tuulivoimahankkeen rakentamisajankohdan lähestyessä, kannattaa kuljetusreiteille mahdollisesti kohdistuvista tiehankkeista kysyä tarkemmin Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskuksen liikenneosastolta.

Muistutamme, että mikäli maantieverkkoa tai liittymiä joudutaan parantamaan tuulivoimalan kuljetusten perillepääsyä varten, tulee hanketoimijan olla hyvissä ajoin yhteydessä Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskuksen liikenneosastoon. Maantien parantamistoimet saattavat edellyttää suunnittelu- ja toteuttamissopimuksen laatimista elinvoimakeskuksen kanssa. Elinvoimakeskus huomauttaa, ettei sillä ole mahdollisuutta osallistua parantamistoimenpiteiden kustannuksiin. Maantieverkon kunnosta tulee huolehtia myös tuulivoimalan rakennustöiden valmistuttua siten, että tieverkolle tehdyt väliaikaiset toimenpiteet tulevat korjatuksi ja kuljetusten mahdollisesti aiheuttamat vauriot tiestölle korjataan viiveettä. Tämä on erityisen tärkeää liikenneturvallisuuden turvaamiseksi tieverkolla.

Vastine

Lausunnon mukaan luonnosvaiheen kommentit erikoiskuljetusreittien esittämisestä kokonaisuudessaan ja erityispitkien erikoiskuljetusten reittien toimivuuden

arvioinnista on pääasiassa huomioitu ja toimenpiteitä vaativat kohdat on tarkasteltu alustavassa erikoiskuljetus selvityksessä.

Arviointi on lausunnon perusteella riittävä.

Merkitään muistiin, että:

- *Tuulivoimahankkeen rakentamisajankohdan lähestyessä, kannattaa erikoiskuljetusreiteille mahdollisesti kohdistuvista tiehankkeista ja kuljetusreitien toimivuudesta keskustella Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskuksen liikenneosaston kanssa.*
- *Maantien parantamistoimet saattavat edellyttää suunnittelu- ja toteuttamis-sopimuksen laatimista elinvoimakeskuksen kanssa.*

12. Luonnonvarakeskus (Luke)

Pyydettyinä lausuntonaan Luonnonvarakeskus esittää seuraavan.

Lausunnossaan Luke keskittyy Metsästyslaissa (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistalajeihin.

Hankkeessa on alueen kokoon ja voimaloiden määrään vaikuttamalla pyritty hallitsemaan hankkeen mahdollisia kielteisiä vaikutuksia.

Hankkeen pienentyessä etäisyydet havaittuihin metsäkanalintusoihimiin ovat nyt yli kolmen kilometrin etäisyydellä. Näin ollen hankkeessa on huomioitu metsäkanalintujen soitimia voimaloiden sijoittelussa.

Yhteisvaikutuksia on kaavaselostuksessa tarkasteltu riistalajiston osalta suppeasti. Vaikutuksia arvioidaan selostuksen mukaan syntyvän ja niiden arvioidaan olevan lajista riippuen korkeintaan kohtalaisia.

Metsäpeuraan on kiinnitetty erinomaisesti huomiota hankkeen metsäpeuraselvityksessä. Selvityksessä on käytetty useita aineistoja riittävästi, vaikka jotkin niistä sisältävät metodologisia ongelmia (esim. kyselyseurannat). Selvityksessä on myös panostettu kumulatiivisten vaikutusten arviointiin. Luke näkee tämän avauksen erityisen hyödylliseksi, vaikka siinä on myös kehitettävää (ks. alla). Metsäpeuraa ei ole maastossa inventoitu tavoitteellisesti, jonka Luke näkee osittaisena puutteena. Luke tunnistaa, että harvalukuisen metsäpeuran inventointi on todella haastavaa erityisesti kesällä ja sen kehittämiseen tulisi panostaa nykyistä enemmän. Käytettyjen aineistojen ja osin myös menetelmien perusteella eri vuosikierron aikaista metsäpeuran tilankäyttöä on käsitelty riittävästi. Selvityksen pääpaino on metsäpeuran esiintymisessä, käyttäytymisessä (tilankäytössä) ja mahdollisissa tilankäytön muutoksissa, jos elinympäristöjä rakennetaan. Samalla arvioidaan alueen merkitystä metsäpeuralle ylipäätään ja aineistot sekä menetelmät ovat siihen riittäviä, vaikkakin sisältävät epävarmuuksia. Välttämiskäyttäytymisestä tai sen puutteesta on esitetty useita esimerkkejä.

Luke huomauttaa, että yksilöiden käyttäytyminen on monimutkainen prosessi, jossa yksilöt tasapainoilevat eri tekijöiden välillä. Rakennetuissa elinympäristöissä pienen mittakaavan välttelystä tai sen puutteesta huolimatta on havaittu negatiivisia demografisia seurauksia, joita on hiukan tuotu esille selvityksessäkin. Käyttäytymisekologinen näkökulma on vain

yksi osa laajojen elinympäristöjen muutosten problematiikassa. Vaikka välttelyvaikutus on toiminnallista luontokatoa, niin ylipäättään eri tekijöiden demografisten seurauksien tutkiminen on hidasta ja vaatii pitkäaikaisia resursseja. Sen vuoksi Pohjois-Amerikkalainen karibukirjallisuus koskien myös pitkän ajan demografisista seurauksista on tällä hetkellä parasta saatavilla olevaa tietoa.

Vaikka selvitys on lajissaan yksi laadukkaimmista, niin myös siinä esitetään monitulkintaisia hypoteeseja ja pohdintoja, joiden perusteet jäävät toisinaan vaikeaselkoisiksi tai yksipuoliksi. Esimerkiksi välttelyvaikutuksen puuttumista nykyisestä Rangifer-kirjallisuudessa on pohdittu Tolvanen ym. (2023), mutta välttelyn havaitsemiseen tai puutteeseen johtaviin tekijöihin olisi hyvä kiinnittää enemmän huomiota myös selvityksissä, koska myös ne voivat olla myös metodologisia tai sellaisia, jotka villin metsäpeuran näkökulmasta eivät ole realistisia. Selvityksessä esitettyjen monien hypoteesien, arviointien ja pohdintojen arviointi yksittäisessä lausunnossa erikseen seikkaperäisesti ei ole mahdollista, vaikka se olisi hyödyllistä. Luke näkee, että selvityksissä tulisi kiinnittää vähintään yhtä paljon huomiota maankäytön ja muiden kumulatiivisten vaikutusten demografisiin seurauksiin tieteellisine julkaisuineen kuin käyttäytymiseen. Luke tunnistaa kuitenkin laajan tiedekirjallisuuden referoinnin haasteet. Selvityksessä on tuotu esiin myös maankäytön demografisia seurauksia, mutta asiaan liittyvien julkaisujen referointi on jäänyt vähälle. Luke suosittelee nykyisten tiedetekoälysovellusten käyttöä eri teemojen arvioinneissa.

Selvityksissä kiinnitetään huomiota ns. tottumishypoteesiin, jonka seuraukset tulkitaan lähes kaikissa vastaavissa selvityksissä positiivisiksi, vaikka tiedekirjallisuuden perusteella rakennettujen elinympäristöjen käytöllä on ollut myös negatiivisia vaikutuksia Rangifer-populaatioihin. Monissa eri selvityksissä toistuva tottumishypoteesi on erityisen ongelmallinen, koska yksilöiden käyttäytymiseen vaikuttavien tekijöiden välisten vaihtokauppatilanteiden, yksilöiden valintaan vaikuttavien rajoitteiden ja em. vaikuttavien tekijöiden muodostamaa mekanismia ja varsinkin em. tekijöiden seurauksia harvoin tunnetaan. Joidenkin yksilöiden motivaatioon käyttää vaikkapa rakennettuja elinympäristöjä voi vaikuttaa mm. ravintorajoitteisuus, saalistuspaine tai kotipaikkauskollisuus, jolloin käyttäytyminen voidaan tulkita virheellisesti tottumiseksi tai jopa sopeutumiseksi, vaikka rakennetun elinympäristön käyttö olisi seurauksiltaan huono tai puutteellinen valinta yksilöiden kelpoisuuden (jälkeläistuotto ja hengissä pysyminen) näkökulmasta. Useat tutkimukset viittaavat siihen, että laajamittaisen maiseman tason elinympäristön muutoksen (myös maankäytön) seurauksena Rangifer-populaatiot menestyvät heikosti. Kun populaatio pienenee, niin usein sen yksilöt ovat tehneet huonoja valintoja tai eivät pysty käyttäytymään optimaalisesti nykyisessä elinympäristössään. Usein käyttäytymisten populaatiotason seuraukset havaitaan vasta pitkän ajan kuluessa. Toisinaan elinympäristön muutokset ovat niin nopeita ja laajoja, ettei metsäpeuran tapaisilla pitkäikäisillä eläimillä ole edes mahdollisuuksia sopeutumisiin, jolloin seuraukset ovat sattumanvaraisia. Kuten selvityksen tekstissä on useissa kohdissa viitattu, niin nykyisen laajan tiedekirjallisuuden perusteella laajat maisemantason muutokset ovat merkityksellisempiä kuin yksittäiset pienen mittakaavan välttelyt.

Tämän seurauksena mm. kompensatiot ovat vaikeita ja vaikeutta lisää sopivien jo nykyisin vallitseva laadukkaiden elinympäristöjen puute.

Uutta tieteellistä tietoa ja aineistoa saadaan koko ajan, joten tilannekuva muuttuneen myös sen myötä. Luke huomauttaa, että myös metsäpeuraan kohdistuvasta predaatiosta on tutkittua tietoa (ks. Kojola ym. 2004, Kojola ym. 2006, Kojola ym. 2009, Kojola 2011a ja 2011b, Kojola ym. 2021, Gurarie ym. 2022, Kumpula 2023, Pöllänen ym. 2023). Niiden perusteella

metsäpeura on normaalia suurpetojen saalista. Selvityksessä tuodaan osuvasti esille näkökulma, jossa predaation vaikutukset ovat suurempia rakennetuissa kuin rakentamattomissa elinympäristöissä. Se on realistinen riski myös Suomessa, varsinkin kun maankäyttö on laajaa. Lisäksi suurpetokannoissa tapahtuvat muutokset, pienten hirvieläinten leviäminen (valkohäntäkauris) ja hirvikannan muutokset vaikeuttavat ennusteiden tekemistä. Nykytietämyksen perusteella em. epävarmuustekijät tulisi ottaa huomioon eri selvityksissä. Luke tunnistaa näiden epävarmuustekijöiden huomioinnin haasteet.

Kuten metsäpeuraselvityksessä on todettu, hankealue sijoittuu merkittävän lisääntymisalueen lounaisosiin ja se on myös metsäpeuralle soveliaista vasanhoitoaluetta, jota on myös hankealueen sisällä. Hankealueen länsipuolella asuu pantapeura Patanan tekoaltaan itäpuolella, joka on merkitty Tuuliriistahankkeen aikana. Muuten kesäaikaista panta-aineisto Honkahuhdan lähiympäristöstä on vähän, mutta muita kesäaikaisia havaintoja on saatu alueelta ja erityisesti syksyn ja vaellusten aikoihin. Tällä hetkellä Perhon, Halsuan ja Lestijärven alueella on melko paljon pantapeuroja talvehtimassa. Todennäköisesti ne siirtyvät talven mittaan Lappajärven länsipuolelle. Kuten selvityksessä on todettu, niin hankealue sijoittuu Suomenselän kannan merkittävimmälle vaelluskäytävälle ja Peltokankaan kylän ympäristö on myös merkittävä syysaikainen kerääntymisalue, vaikka peurat pääsääntöisesti kiertävät itse asutusalueen. Honkahuhdan alue ja sen ympäristö on turve- ja kangasmaiden muodostama mosaiikki, joka sijoittuu Patanan tekojärven ja Peltokankaan kylän väliin. Näin se on luonnollinen metsäinen kapeikko vesistöjen ja rakennettujen alueiden välissä, kuten vaikka Iso-Saapasnevan alue. Vaikka selvityksessä arvioidaan nykytilaa monipuolisesti, ei Lukella ole tällä hetkellä tieteellistä näyttöä tuulivoiman vaikutuksista juuri metsäpeuran käyttäytymiseen tai sen muutoksiin vaellusaikoina. Tätä todennäköisesti saadaan lähivuosina, koska Honkahuhdan lisäksi on suunnitteilla, rakenteilla tai rakennettu merkittäville vaelluskäytävälle runsaasti tuulivoimaa esimerkiksi Ahvenlampi, Kokkoneva, Kannisto, Honkakangas, Lestijärvi, Lestijärvi-Toholampi sekä 15–20 muuta tuulivoima-alueita poronhoitoalueelta asti ja joita pantapeurat käyttävät. Metsäpeuran tärkeiden alueiden rakentaminen on vasta alussa, vaikka jonkin verran on jo rakennettu, kuten selvityksessä on erinomaisesti jo esitetty.

Selvityksessä todetaan, että hankealue lähiympäristöineen on jo ihmisvaikutuksen alaisena, eikä se vaikuta metsäpeuralle tärkeille Natura2000-alueille. Luke huomauttaa, että nykyiset Natura2000-alueet ovat vain muutama prosentti koko Suomenselän kannan tilajakaumasta erityisesti kesän lisääntymisen aikana, eivätkä ne todennäköisesti riitä elinkykyisen metsäpeurakannan ylläpitoon. Lisäksi Luke näkee, että laajat metsätalous- tai osin turvesuokäytössä olevat alueet ole välttämättä peruste rakentaa aluetta, vaan sitä tulee harkita kokonaisvaltaisesti alueen erityispiirteet huomioiden.

Puhtaan siirtymän rakentamisen kokonaisvaikutusten arviointiin on kiinnitetty erityistä huomiota, jolloin on tuotettu erilaisia skenaarioita. Erityisen hyödyllisiä ovat kartat, joiden perusteella voidaan arvioida kumulatiivisia yhteisvaikutuksia. Skenaariot perustuvat kuitenkin yksipuolisesti kunkin yksittäisen hankkeen YVA-selostuksiin ja niiden liitteisiin, jotka ovat YVA-lain hengen mukaisesti haitan aiheuttajan näkemyksiä asian nykytilasta. Luke on tuonut esiin lausunnoissaan, että monien päällekkäisten YVA-selvityksien yksipuolista käyttöä tulisi välttää, koska useissa YVA-selostuksissa on havaittu puutteita tai ongelmia myös muiden organisaatioiden kuin Luken toimesta. Myös ELY-keskusten perustellut päätelmät olisivat täydentäneet eri skenaarioita ja tuoneet esiin seikkoja, joihin Luke sekä monet muut lausunnon antajat ovat kiinnittäneet huomiota. Vaikka Luke näkee metsäpeuraselvityksen kokonaisvaltaisen arvioinnin hyödylliseksi, niin sitä tulisi vielä kehittää monipuolisemman tilannekuvan luomiseksi.

Yhteenvedo ja johtopäätökset ovat pääosiltaan oikeasuhtaisia ja niissä on tuotu esiin niitä seikkoja, joihin myös Luke ja muut organisaatiot ovat kiinnittäneet huomiota. Joskin johtopäätöksissä on samoja epävarmuuksia, joita on yllä arvioitu tässä lausunnossa. Luke huomauttaa, että Luke antaa lausunnoissaan ainoastaan suosituksia perustuen tieteellisiin julkaisuihin ja kiinnittää huomiota niihin seikkoihin, jotka tiedekirjallisuuden perusteella nousevat esiin.

Luke huomauttaa lopuksi, että koko Suomenselän alueella nykyinen puhtaan siirtymän suunnitelmien ja rakentamiset nykyisessä laajuudessaan tuottavat pahimmillaan olosuhteet, jolloin kokonaisuus ei ole kestävä erityisesti pitkällä aikavälillä, jota tuulivoimaloiden tekninen käyttöihin perusteella odotetaan. Vaikutukset ulottuvat useiden metsäpeurasukupolvien päähän, eikä rakennettujen elinympäristöjen jatkokäytöstä ole riittäviä suunnitelmia. Suomenselän kannan maakuntien metsäpeura-alueiden tuulivoimasuunnitelmat ovat osa koko Suomenselän kattavaa luontokatoa (myös toiminnallista luontokatoa), joka muodostuu kaikista niistä rakenteista ja niiden häiriövyöhykkeistä, joita suunnitellaan kattavasti koko Suomenselän metsäpeuran populaation alueelle poronhoitoalueelta Pirkanmaalle asti.

Luke näkee, että nykyiset puhtaan siirtymän (tuulivoima) rakentamisen suunnitelmat tuottavat riskin koko EU:n ainoalle elinvoimaiselle Fennicus-alalajin populaatiolle ja eri tavoitteiden yhteensovittamista tarvitaan nykyistä enemmän yli hanke- tai hallinnollisten rajojen. Luke samalla näkee, että nykyisen puhtaan siirtymän toteutus ja esim. biodiversiteettitavoitteet ovat keskenään ristiriitaisia, koska tuulivoimaa on rakennettu, rakenteilla ja suunnitteilla koko Suomenselän metsäpeura levinneisyydelle ja keskeisille alueille. Sen vuoksi Luke toivoo, että myös Honkahuhdan alueen paikallinen metsäpeurakanta huomioitaisiin maankäytön suunnittelussa ja rakentamisen sijoittelussa. Luke myös näkee, että eri selvietyksissä tarkennettaisiin ko. alueen merkitystä villin suurpeto-hirvieläinyhteisön kokonaiskestävyyden näkökulmasta.

Kojola, I., Huitu, O., Toppinen, K., Heikura, K., Heikkinen, S., & Ronkainen, S. 2004. Predation on European wild forest reindeer (*Rangifer tarandus*) by wolves (*Canis lupus*) in Finland. *Journal of Zoology*, 263, 229–235.

Kojola, I., Tuomivaara, J., Heikkinen, S., Heikura, K., Kilpeläinen, K., Keränen, Ruusila, V., Pesonen, M., Paasivaara, A., Nygrén, T., Heikura, K., & Bisi, J. V. 2009. European wild forest reindeer and wolves: Endangered prey and predators. *Annales Zoologici Fennici*, 46(6), 416–422.

Kojola, I. 2011a. Large carnivores and the wild forest reindeer. In O. Isokääntä & J. Heikkilä (Eds.), *From wild forest reindeer to biodiversity studies and environmental education: Abstracts of the 20th anniversary symposium of the Finnish–Russian Nature Reserve Friendship* (p. 30). Finnish Environment Institute. Retrieved from http://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/40358/Abstracts_fnr20_symposium.pdf

Kojola, I., Heikkinen, S., Kokko, S., Ronkainen, S., & Suutarinen, J. 2011b. Susi hirven ja metsäpeuran saalistajana. *Metsästäjä*, 2011(1), 36.

Kojola, I., Hallikainen, V., Heikkinen, S., Forsman, J. T., Kukko, T., Pusenius, J., & Paasivaara, A. 2021. Calf/female ratio and population dynamics of wild forest reindeer in relation to wolf and moose abundances in a managed European ecosystem. *PLoS ONE*, 16, e0259246.

Kumpula, T. n.d. Pro gradu. Oulun yliopisto. Retrieved from <https://oulurepo.oulu.fi/handle/10024/20121>

Gurarie, E., Bracis, C., Brilliantova, A., Kojola, I., Suutarinen, J., Ovaskainen, O. & Fagan, W. F. 2022. Spatial memory drives foraging strategies of wolves, but in highly individual ways. *Frontiers in Ecology and Evolution*, 10, 768478.

Pöllänen, A. T., Pakanen, V. M., & Paasivaara, A. 2023. Survival and cause-specific mortality in adult females of a northern migratory ungulate. *European Journal of Wildlife Research*, 69, 60. <https://doi.org/10.1007/s10344-023-01686-y>

Lausunnon tiivistelmä

Hankkeessa on pyritty vähentämään haitallisia vaikutuksia mm. pienentämällä aluetta ja voimalamäärää, ja huomioimalla riistalajit, kuten metsäkanalinnut. Mutta vaikutusten arviointiin liittyy edelleen epävarmuuksia. Metsäpeuraselvitys on kokonaisuutena laadukas ja hyödyntää monipuolisia aineistoja. Kuten metsäpeuraselvityksessä on todettu, hankealue sijoittuu merkittävän lisääntymisalueen lounaisosiin ja se on myös metsäpeuralle soveliasta vasanhoitoaluetta, jota on myös hankealueen sisällä. Hankealue sijoittuu Suomenselän kannan merkittävimmälle vaelluskäytävälle ja Peltokankaan kylän ympäristö on myös merkittävä syysaikainen kerääntymisalue. Kuten selvityksen tekstissä on useissa kohdissa viitattu, nykyisen tiedekirjallisuuden perusteella laajat maisemantason muutokset ovat merkityksellisempiä kuin yksittäiset pienen mittakaavan välttelyt. Tärkeää on huomioida myös se, että mm. kompensatiot ovat vaikeita ja vaikeutta lisää jo nykyisellään vallitseva laadukkaiden elinympäristöjen puute. Luke painottaa, että laajat maisemantason muutokset, kumulatiiviset vaikutukset, predaatoriskin kasvu rakennetuissa ympäristöissä sekä tottumiseen liittyvät haasteet ovat keskeisiä riskejä. Nykyisen laajamittaisen tuulivoimarakentamisen kokonaisuus Suomenselällä voi pitkällä aikavälillä vaarantaa EU:n ainoan elinvoimaisen metsäpeurakannan, ellei maankäytön suunnittelussa huomioida paremmin ekologista kokonaiskestävyyttä ja eri tavoitteiden yhteensovittamista.

Vastine

Lausunnon mukaan hankkeen metsäpeuraselvityksessä metsäpeuraan on kiinnitetty erinomaisesti huomiota. Selvitystä pidetään lajissaan yhtenä laadukkaimmista. Selvityksessä arvioidaan mm. alueen merkitystä metsäpeuralle ylipäätään. Aineistoja sekä menetelmiä tähän pidetään riittävinä, vaikka ne sisältävät epävarmuuksia. Myös välttämiskäyttäytymisestä tai sen puutteesta on arvioinnissa Luken mukaan esitetty useita esimerkkejä.

Hankealue sijoittuu Luken mukaan metsäpeuran merkittävän lisääntymisalueen lounaisosiin ja se on myös metsäpeuralle soveliasta vasanhoitoaluetta. Luke painottaa, että laajat maisemantason muutokset, kumulatiiviset vaikutukset, predaatoriskin kasvu rakennetuissa ympäristöissä sekä tottumiseen liittyvät haasteet ovat keskeisiä riskejä, ja esittää huolen, että laajamittainen tuulivoimarakentaminen Suomenselällä voi pitkällä aikavälillä vaarantaa elinvoimaisen metsäpeurakannan. Predaation, välttelyn ja tilankäytön muutosten tutkiminen vaatisi pitkäaikaisesti resursseja, eikä sitä ole mahdollista tehdä yksittäisten hankkeiden kustannuksella. Myös Luke tunnistaa huomioinnin haasteet.

Eri hankkeiden yhteisvaikutuksista ei lausunnon mukaan ole riittävästi lähtötietoja. Vain osa uudemmissa tuulivoimaosayleiskaavoista on toteutettu, joten tiedot esimerkiksi maankäytön vaikutusten kumuloitumisesta ei ole saatavissa, ja tuleekin edetä niiden tietojen pohjalta, joita jo on käytettävissä.

Luke antaa lausunnoissaan suosituksia. Luke toivoo, että Honkahuhdan paikallinen metsäpeurakanta huomioitaisiin maankäytön suunnittelussa ja rakentamisen sijoittelussa. Paikallista metsäpeurakantaa on jo huomioitu maankäytön suunnittelussa vähentämällä merkittävästi aurinkovoimaloille varattua aluetta ja poistamalla hankkeesta kolme tuulivoimalaa. Suunnittelualueen supistaminen kaavaehdotusvaiheessa murto-osaan verrattuna luonnos- ja YVA-vaiheisiin, on pienentänyt hankkeen vaikutuksia metsäpeuraan, kun tuotantoalueet eivät enää ympäröi metsäpeuran kannalta potentiaalisia suoalueita.

Luke on lausunnossaan katsonut vaikutusten arvioinnin riittäväksi ja pitää johtopäätöksiä oikeansuuntaisina. Vaikutuksia ja epävarmuustekijöitä on, mutta lausunnossa ei yksiselitteisesti sanota, että hankkeen toteuttamisen vaikutukset metsäpeuraan olisivat merkittävästi haitallisia.

Metsäpeuraan kohdistuvien Honkahuhdan tuulivoimahankkeen tai lähialueiden vastaavien hankkeiden yhteisvaikutusten ei voi katsoa lausunnon ohjelunne huomioiden estävän Honkahuhdan hankkeen toteuttamista. Suuren mittakaavan vaikutukset riippuvat ratkaisevasti muista toteutettavista tuuli- ja aurinkovoimahankkeista.

Metsäpeuraan kohdistuvien vaikutusten lieventämiseksi kaavaehdotuksen nähtävillä olon jälkeen aurinkovoimaratkaisusta on luovuttu kokonaisuudessaan, eikä yleiskaava sisällä aurinkovoimaa koskevia aluevarauksia tai kaavamääräyksiä. Kaavaan lisättiin myös kaavamääräys: ”Tuulivoima-alueen raivaus-, rakentamis- ja purkamistoimet tulee aloittaa metsäpeuran vasomis- ja vasanhoitokauden, eli touko-elokuun, ulkopuolella.” metsäpeuraan kohdistuvien vaikutusten lieventämiseksi.

13. Metsähallitus

Metsähallituksen lausunto Perhon Honkahuhdan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen kaavaehdotuksesta

Perhon kunta on kuuluttanut Honkahuhdan tuuli- ja aurinkovoimapuiston osayleiskaavan kaavaehdotuksen. Kaavaehdotuksessa alueelle esitetään toteutettavaksi viisi 290 m korkeista tuulivoimalaa, 36,5 ha laajuinen aurinkovoima-alue sekä näiden edellyttämät oheisrakenteet. Sähkölityntää suunnitellaan joko Fingrid Oyj:n suunnitteilla olevalle Laurinnevan muuntoasemalle tai Ahvenlammen tuulivoimahankkeen sähköasemalle. Hankkeesta vastaa Pohjan Voima Oy.

Metsähallitus lausuu kaavaehdotuksesta hankealueen läheisyyteen sijoittuvien Natura-alueiden sekä suojeluun varattujen valtion maa- ja vesialueiden haltijana sekä tiettyjen uhanalaisten lajien kannan seurannasta vastaavana viranomaisena. Lisäksi Metsähallituksella on vastuu metsäpeuran perimän turvaamisesta sekä metsäpeurojen ja porojen risteytymisen estämisestä. Metsähallituksen hallinnassa olevista alueista lähimmäs kaava-alueita sijoittuvat Ruokkaannevan (FI0800041), Patanajärvenkankaan (FI1001003) ja Hangasneva-Säästöpiirinnevan (FI1001010) Natura-alueet sekä suojelutarkoituksiin varattu alue Suovaneva-Soidinneva-Maislampi-Olkineva Hangasneva-Säästöpiirinnevan Natura-alueen läheisyydessä.

Metsähallitus on tutustunut Honkahuhdan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen osayleiskaavan kaavaehdotukseen ja lausuu siitä seuraavaa:

Honkahuhdan kaava-alue sijaitsee Loukkusaarennevan suoalueen länsipuolella Perhontien (valtatie 13) eteläpuolella. Kaava-alueelle ei sijoitu valtion luonnonsuojelualueita tai Metsähallituksen hallinnassa olevia, suojeluun varattuja alueita. Alueen ympäristöön sijoittuu useita valtion soidensuojelu- ja luonnonsuojelualueita sekä Metsähallituksen hallinnassa olevia Natura-alueita, joiden suojeluperusteisiin kuuluu lajeista mm. metsäpeura.

Metsähallitus on Honkahuhdan kaavaluonnoksesta (MH 6805/2023, päiväys 16.5.2025) ja YVA-selostuksesta (MH 6805/2023, päiväys 16.5.2025) antamissaan lausunnoissa korostanut hankkeen vaikutuksia maakotkaan ja metsäpeuraan sekä vaikutuksia läheisiin Natura-alueisiin, joiden suojeluperusteisiin em. lajit osin kuuluvat. YVA-selostuksen ja kaavaluonnoksen lausuntovaiheen jälkeen hanketta pienennettiin. Kaavaehdotuksessa tuuli- ja aurinkovoima-alue rajautuu kokonaisuudessaan Loukkusaarennevan länsipuolelle.

Hankekuvaus ja kaavaehdotuksen kaavamerkinnot

Kaavaselostuksessa Honkahuhdan tuuli- ja aurinkovoimahankkeessa suunnitellut tuuli- ja aurinkovoima-alueet esitetään liitettäväksi sähköverkkoon joko Ahvenlammen tuulivoima-alueen sähköaseman kautta tai johdonvarsiliityntänä Jylkkä-Alajärvi -voimajohtoon. Kaavaehdotuksessa molempien vaihtoehtojen toteuttamiseksi esitetään ohjeelliset varaukset uusien liityntäjohtojen rakentamiseksi.

Vaasan hallinto-oikeus on 2.12.2025 antamallaan päätöksellä (Dnro 1513/2025) kumonnut Perhon kunnanvaltuuston päätöksen koskien Ahvenlammen tuulivoimapuiston osayleiskaavan hyväksymistä erityisesti metsäpeuraan ja Hangasneva-Säästöpiirinnevan Natura-alueeseen kohdistuviin vaikutuksiin perustuen. Tätä lausuntoa annettaessa Perhon kunta on hakenut valituslupaa hallinto-oikeuden päätöksestä korkeimmalta hallinto-oikeudelta.

Vaasan hallinto-oikeuden päätöstä ei ole huomioitu lausunnolla olevassa kaavaehdotusaineistossa, vaan kaavaselostuksessa (kpl 3.1.3) viitataan ainoastaan siihen, että kaavan hyväksymispäätöksestä on valitettu. Metsähallitus katsoo, että Honkahuhdan tuuli- ja aurinkovoima-alueiden liittäminen Ahvenlammen sähköasemaan ei ole Vaasan hallinto-oikeuden päätöksen jälkeen toteuttamiskelpoinen vaihtoehto. Mikäli Honkahuhdan osayleiskaava hyväksytään ennen mahdollista korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisua, tulee ennen kaavan hyväksymistä koilliseen suuntautuvat voimajohtoreiitit poistaa ja päivittää kaavaselostusta Vaasan hallinto-oikeuden ratkaisun mukaisesti.

Vastine – Aiemmat lausunnot, hankekuvaus ja kaavaehdotuksen kaavamerkinnät

Metsähallitus toteaa aiemmat lausuntonsa hankkeen vaikutuksista maakotkaan ja metsäpeuraan sekä läheisiin Natura-alueisiin, joiden suojeluperusteisiin em. lajit osin kuuluvat, ja kertoo lausuvansa erikseen tämän hankkeen muutosten johdosta päivitetystä Natura-arvioinneista.

Vaasan hallinto-oikeuden päätöstä Ahvenlammen tuulivoimapuiston osayleiskaavan hyväksymisen kumoamisesta ei ole tarkemmin selostettu kaavaehdotusaineistossa, koska Honkahuhdan kaavaehdotuksen aineisto oli jo valmiina nähtävillä asettamista varten, kun Hallinto-oikeuden päätöksestä saatiin tieto. Kaavaselostukseen kuitenkin lisättiin maininta, että Ahvenlammen kaavan hyväksymispäätöksestä on valitettu.

Lausunnon mukaan Honkahuhdan liittäminen Ahvenlammen sähkösemaan ei ole Vaasan hallinto-oikeuden päätöksen jälkeen toteuttamiskelpoinen vaihtoehto. Perhon kunta on kuitenkin hakenut valituslupaa KHO:sta, joten hallinto-oikeuden antama päätös ei näin ollen ole lainvoimainen. Ahvenlammen kaavan hyväksymispäätöstä koskeva oikeudellinen käsittely on vielä kesken, joten on edelleen perusteltua esittää kaavakartalla ohjeellisena liityntäjohtoreittinä myös Ahvenlampea kohti suuntautuva vaihtoehto. Kaavaselostuksessa on mainittu sekä sähkönsiirtoreitistä SVE1:stä että SVE2:sta: ”Sähkönsiirron jatkosuunnittelussa tarkastellaan reittivaihtoehdon toteuttamista ensisijaisesti maakaapeilla (keskijännite tai 110 kV)”. Tämä pitää edelleen paikkansa molempien vaihtoehtojen osalta.

Ensisijaisena toteuttamistapana mainittu maakaapelointi ei aiheuta haitallisia vaikutuksia metsäpeuraan ja maakotkaan, joten tämä ohjeellinen vaihtoehto on tarkoituksenmukaista säilyttää mainintana yleiskaavassa. Yleiskaavalla ei kuitenkaan ratkaista kaava-alueen ulkopuolista sähkönsiirtoreittiä.

Vaikutukset metsäpeuraan

Metsähallitus on Honkahuhdan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen osayleiskaavan kaavaluonnoksesta ja YVA-selostuksesta antamissaan lausunnoissa todennut, että kaava-alueelle sijoittuvat suoalueet (mm. Loukkusaarenneva) ovat metsäpeurankannalta potentiaalisia vasomisalueita. Lisäksi Metsähallitus on todennut, että Honkahuhdan tuotantoalue ja sen eteläpuolelle sijoittuvat Porasen suo- ja metsäalueet ovat yksi tärkeimmistä Suomenselän metsäpeurakannan vaelluksenaikaisista kerääntymäsaluista, jonka kautta metsäpeuroja liikkuu kevät- ja syysvaelluksen aikana. Erityisesti syksyllä Porasen alue kerää koillisesta saapuvia peuroja, jotka saapuvat alueelle todennäköisesti pääosin Patanan tekojärven eteläpuolitse^{1,2}. Tällöin merkittävä määrä metsäpeuroja voi liikkua myös mm. Loukkusaarennevan kautta.

Honkahuhdan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen metsäpeuraselvitystä (Sweco, päiväys 5.12.2025) on päivitetty kaavaehdotusta varten erityisesti hankesuunnitelmaan tehtyjen muutosten perusteella. Tuuli- ja aurinkovoiman vaikutuksia metsäpeuraan taustoitetaan selvityksessä olemassa olevaan tutkimuskirjallisuuteen perustuen. Selvityksessä todetaan muun muassa, että porot pitivät vähintään kolmen kilometrin varoetäisyyden tuulivoimaloihin ympäri vuoden, mutta joissakin tutkimuksissa vaikutusten on arvioitu ulottuvan jopa 12 km etäisyydelle. Teoriaosuuden osalta selvitys vastaa Honkahuhdan hankkeen alkupeleistä metsäpeuraselvitystä. Metsähallitus viittaa tältä osin hankkeesta aiemmin lausumaansa. Metsähallitus kuitenkin huomauttaa, että Oulun yliopistossa valmistuneessa gradussa³ on raportoitu metsäpeurojen havaintomäärien laskua myös suomalaisilla tuulivoima-alueilla tuulivoimahankkeen rakentamisen jälkeen.

Metsäpeuraselvitys perustuu maastoaineiston osalta kokonaisuudessaan hankkeen alkupeleihin selvityksiin, eikä alueelle tehty kaavaehdotusta varten täydentäviä metsäpeuraselvityksiä. Metsähallitus katsoo, että erityisesti metsäpeuran kesäaikaisten lisääntymis- ja vasomisalueiden osalta selvitykseen liittyy epävarmuutta, koska esimerkiksi käytettävissä oleva pantapeura-aineisto ei anna kattavaa kuvaa lisääntyvien metsäpeurojen esiintymisestä. Metsähallitus on tuonut esiin tiedon puutteet jo hankkeen kaavaluonnoksesta ja YVA-selostuksesta antamissaan lausunnoissa.

Honkahuhdan tuuli- ja aurinkovoima-alue on kaavaluonnoksen jälkeen pienentynyt ja tuotantoalueet on rajattu kokonaisuudessaan Loukkusaarennevan suoalueen luoteispuolelle. Metsähallitus katsoo, että alueen supistaminen pienentää myös hankkeen vaikutuksia metsäpeuraan, koska tuotantoalueet eivät enää ympäröi metsäpeuran kannalta potentiaalisia Loukkusaarennevan ja Iso Rahkanevan suoalueita, eikä hanke edellytä tuotantoalueeseen liittyvien rakenteiden (mm. huoltotiet) toteuttamista poikittain metsäpeuran keskeisiin vaellussuuntaan nähden.

Metsähallitus kuitenkin katsoo, että erityisesti suunnitellut tuulivoimalat lisäävät merkittävästi ihmistoimintaa Loukkusaarennevan länsipuolella. Tuulivoimaloiden häiriövaikutukset tulevat kaavaehdotuksen mukaisessa suunnitelmassakin ulottumaan laajasti Loukkusaarennevan ja Iso Rahkanevan suoalueille. Vaikutukset tulevat kohdistumaan sekä alueella mahdollisesti lisääntyviin että alueen kautta vaeltaviin metsäpeuroihin. Aurinkovoima-alueen osalta hankkeen vaikutukset metsäpeuraan ovat todennäköisesti pienempiä erityisesti, jos hankkeen edellyttämät rakennustyöt toteutetaan metsäpeuran keskeisen lisääntymis- ja vaellusajan ulkopuolella.

Metsäpeuraselvityksessä tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutuksia metsäpeuraan arvioidaan erikseen 1) toiminnassa olevien, 2) valmiiksi kaavoitettujen ja 3) suunnitteluvaiheessa olevien hankkeiden osalta. Selvityksen mukaan hankkeiden yhteisvaikutus kesä- ja talvilaidunalueisiin arvioidaan vähäiseksi, koska Honkahuhdan hankealue sijaitsee kauempana merkittävistä kesä- ja talvilaidunalueista kuin muut suunnitteilla olevat hankkeet. Sen sijaan hankkeet voivat aiheuttaa muutoksia metsäpeurojen vaellusaikaiseen käyttäytymiseen. Valmiiksi kaavoitettujen hankkeiden ja Honkahuhdan yhteisvaikutusten vaellusaikaan arvioidaan varovaisuusperiaate huomioiden kohtalaisiksi, sillä hankkeet muodostavat melko suuren ja yhtenäisen kokonaisuuden Suomenselän osakannan merkittävimmälle vaellusreitille. Sen myötä hankkeet saattavat vaikuttaa kohtalaisesti etenkin Hangasneva-Säästöpiirinnevan houkuttelevuuteen kesäelinalueena.

Metsähallitus katsoo, että selvityksessä tunnistetaan yhteisvaikutusten kannalta todennäköisesti tärkeimmät hankkeet sekä metsäpeuran kannalta keskeiset vaikutusmekanismit.

Metsähallitus kuitenkin katsoo, että tehty selvitys aliarvioi hankkeiden yhteisvaikutuksia valmiiksi kaavoitettujen tai valmisteilla olevien hankkeiden osalta. Vaasan hallinto-oikeus on Ahvenlammen tuulivoimapuiston osayleiskaavan hyväksymisestä antamassaan päätöksessä (Dnro 1513/2025) todennut, että esitetyn selvityksen perusteella on olemassa vaara, että kaavassa osoitetut tuulivoimalat heikentävät merkittävästi metsäpeuran esiintymistä Hangasneva-Säästöpiirinnevan Natura-alueella. Toteutuessaan Honkahuhdan kaava-hanke lisää osaltaan em. vaikutusta, minkä vuoksi Ahvenlammen, Kokkonevan ja Honkahuhdan hankkeiden yhteisvaikutus metsäpeuran lisääntymisalueisiin on arvioitava merkittäväksi.

Metsäpeuraselvityksen (kpl 7.3) mukaan alueelle sijoittuvista sähkönsiirtohankkeista Jylkkä-Alajärvi -voimajohdon arvioidaan lisäävän hieman yhteisvaikutuksia Honkahuhdan ja muiden tuulivoimahankkeiden kanssa. Vaikutusten ei kuitenkaan arvioida nostavan yhteisvaikutusten tasoa. Metsähallitus huomauttaa, että em. voimajohto sijoittuu metsäpeuran suurimmalle vaellusreitille, joka kulkee Honkahuhdan kaava-alueen eteläpuolella sijaitsevan Porasen kautta. Mm. Luonnonvarakeskus on Jylkkä-Alajärvi -hankkeesta antamassaan lausunnossa (LUKE/2466/00.04.05/2025) todennut, ettei sen ole mahdollista arvioida isojen sähkölinjojen estevaikutusta metsäpeuraan, vaikka estevaikutuksista on tieteellisesti näyttöä muista Rangifer-suvun lajeilta. Voimajohtohankkeen ja edelleen sen yhteisvaikutuksiin alueelle suunniteltujen tuuli- ja aurinkovoimahankkeiden kanssa liittyy siten merkittävää epävarmuutta.

Hankkeiden yhteisvaikutukset tulevat osaltaan kohdistumaan myös läheisiin Natura-alueisiin (Hangasneva-Säästöpiirinneva (FI1001010, SAC), Ruokkaanneva (FI0800041, SAC), Patanjärvenkangas (FI1001003, SAC), koska metsäpeura kuuluu em. Natura-alueiden suojeluperusteisiin. Honkahuhdan tuuli- ja aurinkovoimahankkeessa tehtyjä Natura-arviointeja on kaavaehdotusta varten päivitetty, minkä vuoksi Perhon kunta pyytää päivitetystä Natura-arvioinneista uutta lausuntoa Metsähallitukselta. Metsähallitus lausuu päivitetystä Natura-arvioinneista erillisessä lausunnossa, joka toimitetaan kuntaan kyseisessä lausuntopyynnössä esitetyn aikataulun mukaisesti.

Vastine – metsäpeura

Metsähallituksen mukaan yleiskaava-alueen läheiset suoalueet (mm. Loukkusaarenneva) ovat metsäpeurankannalta potentiaalisia vasomisalueita. Läheiset suoalueet ja pääosa Loukkusaarennevasta on nyt rajattu kaavaehdotuksen suunnittelualueen ulkopuolelle, ja tämä on pienentänyt hankkeen vaikutuksia metsäpeuraan. Tuotantoalueet eivät enää ympäröi metsäpeuran kannalta potentiaalisia Loukkusaarennevan ja Iso Rahkanevan suoalueita, eikä hanke edellytä tuotantoalueeseen liittyvien rakenteiden (mm. huoltotiet) toteuttamista poikittain metsäpeuran keskeisiin vaellussuuntaan nähden. Peuralle jää nyt liikkumiseen koskevatonta suoaluetta sekä Loukkusaarennevan keskeisille osille että sen itä- ja pohjoispuolen alueille.

Metsähallitus sivuaa lausunnossaan myös Jylkkä-Alajärvi-voimajohtohankkeen vaikutusten arviointia. Tässä vastineessa ei oteta kantaa kyseisen voimajohdon toteuttamiseen.

Metsäpeuraselvitykseen liittyy lausunnon mukaan epävarmuutta kesäaikaisten lisääntymis- ja vasomisalueiden osalta. Metsähallitus kuitenkin katsoo, että tehty selvitys aliarvioi hankkeiden yhteisvaikutuksia valmiiksi kaavoitettujen tai valmis-teilla olevien hankkeiden osalta, ja viittaa Vaasan hallinto-oikeuden päätökseen Ahvenlammen tuulivoimapuiston yleiskaavasta. Lausunnon mukaan Ahvenlammen, Kokkonevan ja Honkahuhdan hankkeiden yhteisvaikutus metsäpeuran lisääntymisalueisiin on arvioitava merkittäväksi. Perhon kunta on kuitenkin hakenut valituslupaa KHO:sta, joten hallinto-oikeuden antama päätös ei ole lainvoimainen ja kaavan oikeudellinen käsittely on kesken.

"Perhon kunta huomauttaa, että lausunnossa mainitussa Oulun yliopistossa valmistuneessa gradussa havaittiin myös, "ettei tuulivoimapuistojen rakentaminen aiheuttanut merkittävää muutosta vuosittaisiin havaintomääriin ns. vaikutusalueella" (Pekkala, 2025. s.24)"

Metsäpeuraan kohdistuvien vaikutusten lieventämiseksi kaavaehdotuksen nähtävillä olon jälkeen aurinkovoimaratkaisusta on luovuttu kokonaisuudessaan, eikä yleiskaava sisällä aurinkovoimaa koskevia aluevarauksia tai kaavamääräyksiä. Kaavaan lisättiin myös kaavamääräys: "Tuulivoima-alueen raivaus-, rakentamis- ja purkamistoimet tulee aloittaa metsäpeuran vasomis- ja vasanhoitokauden, eli touko-elokuun, ulkopuolella." metsäpeuraan kohdistuvien vaikutusten lieventämiseksi.

Honkahuhdan entistä suppeammalle alueelle sijoittuvien viiden tuulivoimalan vaikutukset metsäpeuraan lievenevät, jos hankkeen edellyttämät rakennustyöt aloitetaan metsäpeuran vasomis- ja vasanhoitoajan ulkopuolella. Toteuttamisen ohjeistus ei edellytä kaava-aineiston asettamista uudelleen ehdotuksena nähtäville.

Vaikutukset salassa pidettävään lajiin

Metsähallitus on Honkahuhdan YVA-selostuksesta antamassaan lausunnossa todennut, että hankkeesta tehtiin YVA-menettelyä varten laajat maastoseurannat. Seurantojen tuloksia ei kattavasti huomioitu vaikutusten arvioinnissa. Erityisesti puutteet kohdistuivat hankkeen linnustoselvityksessä tehtyihin havaintoihin ilmeisestä salassa pidettävän lajin revii-ristä, joka sijoittuu tunnettuja reviiireitä lähemmäksi suunniteltua tuotantoaluetta.

Honkahuhdan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen vaikutuksista salassa pidettävään lajiin laadittiin kaavaehdotusta varten selvitys, joka huomioi myös em. reviiirin. Metsähallitus lausuu uudesta selvityksestä sekä hankkeen vaikutuksista salassa pidettävään lajiin lausunnon liitteessä 1 (toimitetaan viranomaiskäyttöön). Metsähallitus toteaa, että kaavassa esitetyt tuulivoimalat sijoittuvat lajin ydinreviirille ja hanke tulee tästä syystä todennäköisesti vaikuttamaan reviiirin elinvoimaisuuteen törmäysriskien lisääntymisen sekä saalistusalueen pienemisen myötä. Hankkeen aiheuttama törmäysriski ei tehdyn mallinnuksen mukaan ole merkittävä. Metsähallitus kuitenkin katsoo hankkeen aiheuttaman törmäysriskin olevan korkea ottaen huomioon, että hankkeessa alueelle suunnitellaan ainoastaan viittä tuulivoimalaa.

Metsähallitus pyytää, että kunnan perusteltu kannanotto tässä lausunnossa esitettyihin asioihin sekä mahdollinen kaavan hyväksymistä koskeva päätös toimitetaan tiedoksi Metsähallituksen kirjaamoon (kirjaamo@metsa.fi) (AKL 65 §, 67 §).

Vastine – salassa pidettävä laji (maakotka)

Hankkeen aiheuttama törmäysriski ei tehdyn mallinnuksen mukaan ole merkittävä.

Salassa pidettävästä lausuntoliitteestä annetaan erillinen vastine.

Muistutukset

1. Mielipide, kuntalaisia Peltokankaan kylästä sekä vähän kauempakin

MUISTUTUKSIA JA HUOMIOITAVIA KOSKIEN
HONKAHUHDAN TUULI- JA AURINKOVOIMAHANKETTA

Väkitukosti (perholaisille tuttu ilmaus) painatte tätä hanketta vireille. Sama vimma Ahvenlammin hankkeen kanssa. Tulee sivusta katsoen tunne, että kyseessä on valtataistelu. Kuka voittaa, "me ei anneta kyllä periksi" -tyyli. Hinnalla, millä hyvänsä pitäisi saada hanke läpi. Ei vain raha, vaan YLPEYS ajaa kisaamaan, pakko voittaa.

Tokihan raha on tervetullutta, niin hulpeasti on rakenneltu ja rakenneltu ja vähän korjailtu jne. Ja välillä pyörähdetään selvittelemässä asioita.

Mutta asiaan. Vaikka myllymäärää on pienennetty ja aurinkovoimala-aluetta samoin, Ei MIKÄÄN OLE MUUTTUNUT!

1. Täällä asuu ihmisiä, Perhon kuntalaisia.

Täällä on meidän kodit, pellot, metsät, harrastus- ja ulkoilupaikat. Meille riittää tämä, ei katuvaloja, ei palveluita, ei mitään kummempaa toimintaa. Olemme vapaaehtoisesti halunneet asettua asumaan tänne Perhon kunnan sivukylille, Peltokankaalle. Miten voitte katsoa, että teille on oikeus tulla pilaamaan kylämme.

Vastine – kohta 1

Luontoon yleensä, ja muistutuksessa myöhemmin mainittuihin lajeihin, kuten metsäpeuraan ja maakotkaan kohdistuvat vaikutukset ovat Myös hankkeen to-

teuttamisajan häiriöt vähentyvät, kun hanke toteutetaan luonnosvaiheessa esitettyä pienemmälle alueelle ja tarvitaan vähemmän esimerkiksi uutta tiestöä. Suppeampi alue ja vähäisempi rakentamisen määrä antavat myös mahdollisuuden sovittaa rakentamisaikaa eläinten ja ihmistenkin kannalta vähemmän häiritseviin ajankohtiin.

Kyläympäristö tulee jonkin verran muuttumaan monellakin tavalla, mm. visuaalisesti. Mikään ei kuitenkaan estä asumista entiseen tapaan, koska asetuksen mukaiset melutasot eivät ylity ja rakentamisen aikaiset haittavaikutukset menevät ohi. Tuulivoimaloiden etäisyys asutukseen täyttää Perhon kunnan päättämät vähimmäisetäisyydet asutukseen ja pohjavesialueisiin.

kyllä pienentyneet.

2.Hankealueella erittäin runsas eläimistö.

MAAKOTKA

- runsaasti havaintoja kotkakariskunnasta, ainakin 2 eri pariskuntaa; riistakamerakuva jossa 3 maankotkaa, 2 aikuista ja nuori yksilö
- havaintoja säännöllisesti, viimeisin kahden viikon takainen; 2 maankotkaa lenteli hankealueella suunnitteilla olevan aurinkovoimala-alueen yläpuolella
- lähialueilla havaintoja säännöllisesti; Sarvikytö–Meraneva, Katajaneva–Peltokankaan kylä, Pilleskytö, Haaparanta
- Suomen uhanalaisten lajien luettelossa maankotka on vaarantunut, rauhoitettu ja erityisesti suojeltu laji

METSÄPEURA

- direktiivilaji, silmälläpidettävä (suden ja maankotkan ohella)
- hankealue sijoittuu metsäpeuran ydinalueelle
- Luken ohjelmajohtaja Anne Tolvanen toteaa, että ”metsäpeuran elinympäristöä ei siis saisi käsitellä niin, että lajin uhanalaisuus kasvaa. Haasteeksi muodostuu tiedon puute. Ei ole olemassa tieteellistä tutkimustietoa siitä, miten metsäpeura reagoi tuulivoimaan. Tutkimukset vasta kesken.”
- Käynnissä oleva viisivuotinen hanke, jolla asiaa selvitetään, on vasta puolessavälissä, joten sieltäkään ei vielä vastauksia saada.
- Metsäpeuran suojelun tärkeyttä kuvastaa myös mittava EU-rahoitus; hankerahoitus EU LIFE -ohjelmasta. Metsäpeuran suojelu- ja kannanhoitotyöhön saatu rahoitus.
- Honkahuhdan alueelle suunnitellulla ”teollisuusalueella” asustaa suuri metsäpeuralauma, lauma hajaantuu ajoittain kahdeksi ja/tai kolmeksi laumaksi ja palaa taas yhteen. Yhteensä laumassa satakunta metsäpeuraa. Lauma/laumat liikkuvat alueilla Honkahuhta, Sarvikytö, Välikangas, Meraluoma, Patanan tekojärvi, Meraneva, Haukka, Peltokankaan harju. Vaeltavat Ahvenlammin, Kivikankaan suuntaan, valtatie 13 tien varsi.
- Erittäin runsaasti havaintoja lähes päivittäin. Pannoitettu metsäpeura kävi talon pihassa Peltokankaalla, Korvenperällä.
- Onko teillä uskallusta kajoja tähän selkeästi metsäpeuralle tärkeään alueeseen? Onko tietoa riittävästi?

LIITO-ORAVA

– Onko riittävästi tietoa liito-oravan tämänhetkisestä tilanteesta? Miten kävi hakkuiden Honkahuhdassa?

KANAHAUKKA

– silmälläpidettävä laji, rauhoitettu
– hankealueella Honkahuhdassa useita havaintoja, kanta kasvanut huomattavasti
– taitaisi jäädä sekin myllynsiipien ruuaksi

AHMA, uhanalainen (erittäin)

– alueella ahmahavaintoja (Honkahuhta) sekä yksittäisestä ahmasta, että ahmaperheestä
– samoin jälkihavaintoja Peltokankaan harju, Lampinjärvi.

Yleensä ottaen siis runsaasti suojeltavaa eläimistöä, mutta myös metsästettäviä lajeja. Hirvikanta tosi runsas, kauriskanta hyvä. Jänis, rusakko, kettu-kanta hyvä. Hankealueilla karhuhavaintoja useita, susihavaintoja vähemmän nyt talviaikaan.

Kun ajattelee pienen syrjäkylän harrastusmahdollisuuksia, niin hanke toteutuessaan pilaisi metsästysseuralta hyvät metsästysmaat. Myös ulkoilu- ja lenkkeilymaat ja myös koiran kouluttaminen kärsisi.

VIITASAMMAKKO taisi jäädä turvaan, kun alue pieneni.

Vastine – kohta 2

*Vaikutukset **maakotkaan ja metsäpeuraan** ovat tulleet esille viranomaisten lausunnoissa kaavasta, YVA:sta ja Natura-arvioinneista, sekä itse YVA:ssa, Natura-arvioinneissa, ja yleiskaavatyön yhteydessä. Kaavatyössä pyritään lopputulokseen, jossa hankkeen toteuttamisen vaikutukset uhanalaisiin, rauhoitettuihin, erityisesti suojeltuihin tai salassapidettäviin lajeihin eivät muodostu merkittäviksi.*

*Hankealuetta koskevassa perusselvityksessä ei löytynyt merkkejä **liito-oravan** esiintymisestä hankealueella. Liito-oravalle soveltuvia metsiä on hankealueella hyvin niukasti. Lähin liito-oravahavainto on hankealueen eteläpuolelta Peltokankaan alueelta.*

***Kanahaukkaa** on käsitelty salassa pidettävässä liitteessä, joka on ollut viranomaisten käytössä.*

***Ahma-, karhu- ja susihavaintoja** on käsitelty erillisessä ympäristövaikutusten arviointiraportissa.*

***Viitasammakkoa** ei enää esiinny yleiskaavan suunnittelualueella, kun aluerajausta on pienennetty ehdotusvaiheeseen siirryttäessä.*

*Alueella on **monipuolinen eläimistö**, riistaeläimet mukaan lukien. Eläimistöä on käsitelty tarkemmin YVA-raportissa ja erillisissä lajikohtaisissa luontoselvityksissä, joista salassa pidettävien lajien selvitykset ovat vain viranomaiskäytössä. Viranomaiset ovat lausunnoissaan esittäneet näkökohtansa tärkeinä pitämistään lajeista. Myös lähialueen asukkaiden ja metsästäjien havaintoja on hyödynnetty raportoinnissa.*

Hankkeen toteuttaminen muuttaa metsästysmaita ja ulkoilu- ja lenkkeilymaastoja ja saattaa vaikuttaa koiran kouluttamiseen. Nämä eivät kuitenkaan estä täysin mainittuja toimia, ja esimerkiksi metsästysyhdistykset eivät ole ottaneet kantaa yleiskaavaehdotukseen.

3. Yhteisvaikutukset naapurikuntien hankkeiden kanssa

– Tässä ollaan ikävässä puristuksessa naapurikuntien hankkeiden kanssa. Vetelin kunta painii saman asian, rahattomuuden kanssa. Vaikka urheilupitäjä onkin, ei varmaankaan tämä uhmakas kilpailuhenki / voittamishalu puske asiaa kuten Perhossa. Patanan hanke tuossa muutamien kilometrien päässä jo säikytteli. Tuskin asia jäi siihen. Toteutuessaan siivet hakkaavat, valot välkkyvät, maa tärisee ja korvissa humisee ihan tässä Perhon puolella, Peltokankaan kylässä, ja suht lähellä Honkahuhtaa. Ehkä lisänä aurinkovoimahanke, akkuvarastoa – yksistään tai erikseen.

Vimpelissä touhutaan myllyjen, aurinkovoiman, akkuvarastojen kanssa. Sama vaiva. Ja taas sijaintipaikkana Vimpelin kunnan pikkuinen reuna-alueen kylä Hallanpuro, jossa muutama asukas (samoin kuin Perho/Peltokangas asetelma ja Veteli/Patana). Näille kuntien reuna-alueille on näköjään helppo suunnitella mitä vain. Vaikka pilata ihmisten asumisympäristö kertahetitolla. Nämä Hallapuron/Vimpelin hankkeet osuvat heihin taas ihan tähän Perhon kunnan Peltokankaan kylän laitaan, muutaman kilometrin päähän. Huomioitavaa vielä, että metsäpeuran aluetta sekä Patanan että Hallapuron alue!

Tästä kuntien toiminnasta voi päätellä myös sen, että me, näillä pienillä sivukylillä asuvat KUNTALAISET, emme merkitse päättäjille mitään.

Ja vielä sellainen huomio, että asutustakin on kovinkin lähellä!! Hyi suunnittelijaa, onko tullut mittavirhe?!

Jotka olette tuulivoimafaneja, laittakaa omalle pihallenne tai siihen kunnanviraston pihalle. Näköpaikalle, merkiksi menosta. Kannattaisi päivittää kunnan nettisivuja ja mm. kohtaa **”Perhossa on luontoa”** – erämainen luonto!! höpö höpö... tuolla tuulisyyn, voimalanhan pihalle senkin, hyvä alku-kin on jo – kesämökkien rauha!! sekin on ollutta ja mennyttä – Peuranpolku, Is-alueet, siellähän on jo tuho aloitettu, monumentit vatkaa täyttää häkää.

Ei kannata aliarvioida ihmisiä. KYLLÄ KANSA TIETÄÄ.

Tästä kirjoituksesta lähtee kopiot Metsähallitukselle sekä Keski-Suomen elinvoimakeskuskelle. Sillä varmistamme, että muuallakin on tieto muistutuksien jättämisestä.

Allekirjoituksia Perhon kirjaamoon lähetettyyn kappaleeseen – sen ei kukaan ”uskaltanut” laittaa.

Saattaisi olla vaikeuksia tiedossa.

Vastine – kohta 3

Tuulivoimahankkeita on paljon vireillä myös Keski- ja Etelä-Pohjanmaalla. Kaikki nyt kaavaillut tuulivoimahankkeet eivät todennäköisesti kuitenkaan toteudu suunnitellussa laajuudessaan. Myöskään naapurikuntien hankkeiden etenemisestä lähialueilla ei ole tällä erää tarkempaa tietoa.

Honkahuhdan yhteisvaikutukset lähialueen muiden hankkeiden kanssa on huomioitu ja arvioitu kaavaprosessissa. Eryteisesti on painotettu yhteisvaikutuksia jo hyväksytyjen hankkeiden kanssa. Periaatteena yhteisvaikutusten arvioinnissa on, että jäljempänä tuleva hanke huomioi pidemmälle edenneet hankkeet.

Perhon kunnassa noudatetaan kunnan päättämiä etäisyyssavoitteita Honkahuhdan tuulivoimaloiden sijoittelussa. Kunnanvaltuuston 12.1.2022 hyväksymät linjaukset ovat: Suojaetäisyydet tuulivoimalaturbiineista ovat vähintään 1,5 km lähimpään asuntoon, vähintään 6 km kansallispuiston rajaan, vähintään 1 km Natura-alueen rajaan ja vähintään 1 km pohjavesialueeseen.

Suunnittelussa tarkistetaan, että kaavaillut tuulivoimalatyypit ja -koot yleiskaavan mukaisesti sijoitettuina eivät ylitä lainmukaisia melun ohjearvoja ja välkevaikutuksista sovittuja ohjeita häiriintyvillä alueilla.

Muistutuksessa tuodaan esille myös epäluottamusta siihen, että päättäjät eivät välitä sivukylien ihmisistä, ja että kukaan allekirjoittajista ei uskaltanut laittaa allekirjoitusta Perhon kirjaamoon lähetettyyn kappaleeseen.

On todella valitettavaa, jos hankkeet jakavat kunnan jäseniä (asukkaita ja maanomistajia) niin paljon, että asukkaat eivät uskalla laittaa mielipiteeseen allekirjoitusta. Nämä eivät ole kaavavastineasioita, mutta kannattaa toki olla yhteyksissä kuntapäättäjiin ja tuoda heille esille näkökulmansa.

4. Kannanotto Ympäristö- ja teknisen lautakunnan päätösehdotukseen

Ympäristö- ja tekninen lautakunta, esityslista 27.1.–26 / Asia nro 6
Lausunto Honkahuhdan tuuli- ja aurinkovoimapuiston osayleiskaavan ehdotuksesta.

Huomio kiinnittyy rakennustarkastajan päätösehdotukseen: ”Kunta melumallinnuksen mukaisesti melutasot aluerajojen lomassa asuinrakennusten kohdilla jäävät alle valtioneuvoston ohjearvojen. Mikäli hanke toteutuu ja ilmenee, että meluavat ylittävät, voi ympäristöviranomainen vaatia voimaloille ympäristölupia ja lupamääräyksillä voidaan ehkäistä melusta aiheutuvaa haittaa.”

MITÄ HYVÄNEN AIKA!! ”Kyllä se on turhaa pyyhkiä pyilyä, kun kakka on jo housuissa”, sanoo vanha sananlaskukin.

Näin niitä myllypuistoja ym. polkastaan rakennetaan. Aivan tyylin, jos jotain menee vikaan, korjataan sitten. Ihan kuin muutkin rakennushankkeet. Ikävä kuulla täyttä tietää, onko haittaa vai ei, kun noihin isoihinkin hankkeisiin lähdetään ja ennen kaikkea, kun puistohankkeilla pilataan koko kylä. Tiedätte itsekin, että jälkikorjaukset eivät enää auta mitään.

Ja vielä: vaikka yritätte puisto-sanalla pehmittää mielipiteitä, aivan turhaan. **TEOLLISUUS-ALUE mikä TEOLLISUUSALUE!**

Kannattaisi muuten seurata tuulivoimaan liittyviä tutkimuksia, vaikkapa ihan täällä Suomessa, kuinka monessa kunnassa on herätty. Kauppalehdessä artikkeli Ruotsin tuulivoimatilanteesta!

Mutta täällä väännetään tuskaisesti ja kiireellä painetaan raaka- (pika)päätökseen!

Ja vielä, kun nyt kuuntelette luottamushenkilöiden tervehdyksiä omilta kyliltänsä, kannattaisi selvittää, onko ”tervehdys” koko kylän ääni vai vain oma mielipide vai tietyn ryhmän mielipide. Sosiaalisessa mediassa on ollut luettavissa kommentteja, joissa hyvinkin pontevasti kirjoittaja kertoo: ”Ei tähän täällä kylällä kukaan vastusta tuulimyllyjä” ja ”kaikkihan täällä kylällä haluaa, että tänne tulisi tuulimyllyjä”.

Kirjoittajat eivät ehkä kaikki ole luottamushenkilöitä olleet kirjoittaessaan kylänääniä, mutta ajathan muuttuu ja joskus voivat ollakin. Mielipiteitä saa olla, mutta vain omilla tulla esiin.

Vastine – kohta 4

Päätösesitystä koskevaan kommenttiin liittyen ympäristöviranomaisen voi vaatia tuulivoimaloille ympäristölupaa senkin jälkeen, kun yleiskaava on hyväksytty. Edellytykset tälle ovat ainakin, jos Ympäristönsuojelulain edellytykset täyttyvät ja laissa määritettyjen vaikutusten raja-arvojen on todennettu ylittyvän, esimerkiksi mittauksin.